

HEDERN FRAMFÖR ALLT

En litteraturstudie om hedersrelaterat våld och förtrycks påverkan på individen, samt socialtjänstens roll i att förebygga det hedersrelaterade våldet

Alexander Gimbe

HONOR ABOVE ALL

A literature study on honor-related violence impact on the individual and the role of social services in preventing honor-related violence

Alexander Gimbe

Abstract

Honor-based violence and oppression (HRV) is a complex problem that consists of patriarchal family structures that uphold demands to maintain the collective's honor norms, often by controlling women's behaviour and sexuality. This study examines how individuals are affected by HRVs and how social services can work to prevent honor-based violence. To examine this, the study uses primary data from peer-reviewed scientific articles that have gone through a quality assessment that excludes low-quality articles. Selected articles that are included in this literature study, will be used to answer the literature studies questions and purpose. The study highlights how HRV can be manifested and how it can affect those who suffer from it. The results show that HRV causes physical, psychological and social stress, where fear, isolation and limited room for action is a consequence of HRV. Women are particularly vulnerable, but men and boys can also be affected by the violence. The work of social services is hindered by a lack of knowledge, a lack of resources and social workers who must face ethical dilemmas. Effective interventions against HRV include sheltered housing, individual support and cooperation with schools. The study emphasizes the importance of education, clear guidelines, and increased knowledge about HRV to identify and support all victims of violence, including atypical victims such as boys.

Gimbe, A. Honor above all. A literature study on honor-related violence impact on the individual and the role of social services in preventing honor-related violence. *Degree project in social work. 30 högskolepoäng*. Malmö University: Faculty of Health and Society, Department of social work, 2026.

Keywords: förtryck, heder, honor, honor-based violence, honor-based violence Sweden.

Förord

Jag vill börja med att tacka min närmaste familj som har gett mig oerhört mycket stöd genom socionomprogrammet. Det har varit en turbulent tid med mycket ovisshet där jag alltid har känt kärleken från mina närmaste. Jag vill tacka min mammas morbror som tyvärr inte finns med oss längre, samt så vill jag tacka min mammas morbrors fru som jag alltid har haft oerhört mycket kärlek till. Till de som inte finns med oss längre, min mammas morbror och min lilla vovve, tack för allt och saknaden är enorm.

I minnet du lever, du finns alltid kvar.

I minnet vi ser dig, precis som du var.

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
1.1 Problemformulering	4
1.2 Syfte	6
1.3 Frågeställningar.....	6
2. Bakgrund	6
3. Teori	9
3.1 Socialkonstruktivism som ett grundperspektiv	9
3.2 Intersektionellt perspektiv	10
3.3 Erkännandeteori	12
3.4 Hur teorierna kan kopplas till varandra.....	13
3.5 Teoretisk ram	13
4. Metod	14
4.1 Val av metod	14
4.2 Val av databaser och litteratursökning	14
4.3 Urval och kvalitetsgranskning.....	14
4.4 Analysmetod	16
4.5 Etiska överväganden	17
5. Resultat och analys	17
5.1 Resultattabell.....	17
5.2 Individnivå	21
5.2.1 Hedersrelaterat våld och förtryckets komplicerade karaktär.....	22
5.2.2 Påverkan på den våldsutsatta individen	24
5.2.3 Förebyggande insatser på individnivå.....	25
5.3 Myndighetsnivå.....	26
5.3.1 Hedersrelaterat våld och förtryckets komplicerade karaktär.....	26
5.3.2 Påverkan på den våldsutsatta individen	28
5.3.3 Socialtjänstens arbete med HRV	28
5.3.4 Förebyggande insatser på myndighetsnivå	30
6. Diskussion	31
6.1 Metoddiskussion	31
6.2 Resultatdiskussion.....	32
7. Referenser	34

1. Inledning

Inledningen består av en problemformulering som redovisar konsekvenserna av hedersrelaterat våld och förtryck (HRV), vad det innebär och hur det utövas. Vidare kommer det presenteras vilket syfte som examensarbetet har och vilka frågeställningar som studien utgår ifrån.

1.1 Problemformulering

Året är 2002 och i januari månad uppmärksammades svensk media om ett mord på en ung kvinna vid namn Fadime. Fadime var en kvinna som ville leva ett liv där hon kunde tänka, tycka och leva fritt, något som var ointagligt för hennes pappa. Pappan bestämde sig för att mörda Fadime bara några månader efter hennes tal till riksdagen, som hon avslutade med att säga: ”jag hoppas att ni inte vänder dom ryggen, att ni inte blundar för dom”. Mordet på Fadime blev ett startskott för svenskarnas medvetenhet om hedersrelaterat våld och förtryck, där samhällsdebatten har öppnats upp för att bli mer hjälpsam mot de som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck (NCH 2022).

Nyligen uppmärksammades mordet på Shahida i svensk media som år 2024 mördades av hennes storebror, samt hennes pappa genom att storebrodern ströp Shahida med hennes egen sjal och därefter brände de upp hennes kropp. Enligt Växjö tingsrätt, var motivet till mordet att återupprätta familjens heder och kroppen brändes för att skända, förnedra och symboliskt utplåna Shahida (Expressen 2025).

Forskning visar på att en ny form av heder har blivit introducerat till Sverige under de senaste decennierna. Det är en hedersideologi som bortser från mänskliga rättigheter och är oförenlig med en demokrati. De som vågar bryta mot dessa hedersnormer löper en stor risk för att utsättas för våld, då våldsutövarna vill upprätthålla kollektivets heder. Hedern i det här sammanhanget är en föreställning om att ett en hel släkts rykte eller kollektivet, är beroende av deras förmåga att kunna kontrollera kvinnor och deras kroppar (Grutzky & Åberg 2014).

HRV är ett omfattande problem som primärt berör mäns våld mot kvinnor. Enligt Socialstyrelsen karaktäriseras HRV av uppfattningen om att upprätthålla en familjs heder och rykte. Förtrycket brukar legitimeras av ett kollektiv, alltså av flera familjemedlemmar, och utövas oftast av flera individer. HRV har oftast fokus på hur kvinnor eller flickor uppför sig, vilket har en central roll i hur synen på familjens heder ser ut. Däremot är det inte enbart kvinnor som måste bevara familjens heder, utan även män och pojkar kan skada familjens heder. Om pojkarna eller männen inte följer de strikta könsrollerna som familjen har upprättat, kan detta skada familjens heder (Socialstyrelsen 2020).

Män och pojkar kan vara de som bär ansvaret för att upprätthålla familjens heder, där de oftast spelar en central roll i att kontrollera kvinnornas beteende i familjen. De familjemedlemmar som utövar HRV kan själva vara offer för våld och förtryck. Det är kollektivet som styr vilka beteenden som anses vara acceptabla i familjen, och de som inte är det. Våldsutövaren kan alltså känna sig tvingad till att bevara familjens heder, annars kan den själv skada hedern i familjen. Kravet att upprätthålla familjens heder, med stöd av kollektivet, ställs före den våldsutsatta familjemedlemmens välmående. Under de senaste åren har HRV fått ett allt större utrymme i samhällsdebatten, där Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck (NCH) skriver att: ”Den 1 juni 2022 infördes hedersförtryck som en ny

straffbestämmelse i brottsbalken”. Hedersförtryck blev straffbart där kravet på att dömas för brottet är att motivet för gärningarna som våldsutövaren utförde, skedde i syfte att bevara eller återupprätta en persons eller familjs och släkts heder. Även de som har utfört gärningar som har orsakat ett flertal kränkningar av den utsattes integritet, för att allvarligt skada individens självkänsla, har gjort sig skyldiga till hedersförtrycksbrottet (NCH 2024).

För att kunna bryta sig fri från att bli utsatt för HRV, kan brottsoffret behöva lämna hela sin sociala omgivning, vilket kan vara en stor utmaning. Brottsoffret kan behöva byta sitt namn, byta adress eller få skyddade personuppgifter. Detta kan komma med att brottsoffret kan känna sig isolerad och ensam, vilket i sig kan driva individen tillbaka till kollektivet som har utsatt denne för HRV. Här är det viktigt att brottsoffret får möjligheten att skapa ett nytt socialt nätverk, för att undgå detta. Det som kännetecknar HRV är att samtliga inblandade i familjen har växt upp i en miljö som består av normer som har skapats av kollektivet. Normer som har en påverkan på samtliga familjemedlemmar där vissa brottsoffer kan vara isolerade från omvärlden. Därför krävs insatser i de miljöer som den våldutsatta måste vistas i, t.ex. skolan. Detta ställer krav på specialistkompetens hos dem som möter de våldutsatta, så att de kan identifiera riskfaktorer och tecken hos en individ som utsätts för våld, och därefter försöka vinna dennes förtroende. En kompetens som förstår vem som kan drabbas av HRV och har även kunskap om att otypiska brottsoffer, såsom pojkar, även kan utsättas för hedersvåld (BRÅ 2019).

Även om denna form av våld har blivit mer uppmärksammas den senaste tiden, så finns det betydande utmaningar kvar. Lagstiftning för att förebygga HRV implementeras långsamt, samt att våldet som försiggår inom skolan och vården upptäcks allt för sent på grund av systematiska brister inom de nämnda områdena, samt inom socialtjänsten. Vidare saknas det också specialistkompetens inom de berörda områdena, vilket gör det svårare att upptäcka våldet (IVO 2024).

Det råder även en brist på kunskap om vilka insatser som är effektiva i arbetet för att förebygga HRV. Samtidigt läggs det fokus på om hur kvinnor drabbas av våldet, men inte om hur män, hbtq-personer eller personer med funktionsnedsättningar drabbas av det. Detta gör så att vissa fall av våld inte upptäcks i tid då det råder en kunskapsbrist inom detta område. Vidare kan detta resultera i att insatser som förebygger HRV fördelas ojämnt då man lägger fokuset på en grupp som riskerar att utsättas för våldet, i stället för att ha en helhetsbild (NCK 2025).

Utifrån ovanstående information behövs mer forskning och studier för att undersöka hur HRV påverkar individen och hur det kan gå till. Vidare behöver det belysas vilka stödinsatser som har visats vara effektiva i att motverka våldet för att kunna arbeta förebyggande. Även om uppmärksamheten kring området har ökat under de senaste åren och nya lagstiftningar har trätt i kraft, kvarstår det stora kunskapsluckor inom området HRV. Forskningen visar på att insatser från myndigheter fokuserar oftast på kvinnorna som offer, där pojkar, hbtq-personer eller personer med en funktionsnedsättning riskerar att förbises, då de inte är de stereotypiska offren (Baianstovu & Strid 2024). Vidare finns det en avsaknad av kunskap om vilka stödinsatser som är långsiktiga för att motverka våldsutövandet, där det brister på myndighetsnivå (IVO, 2024; Socialstyrelsen, 2025). Den här litteraturstudien kommer att bidra till att fylla dessa kunskapsluckor genom att den sammanfogar forskning om hur HRV påverkar individen, samt om de förebyggande insatser som är effektiva som socialtjänsten kan använda sig av. Vidare kommer

studien redovisa för hur individen påverkas av våldet och vilka följder det kan få för den.

1.2 Syfte

Syftet med studien är att undersöka hedersrelaterat våld och förtryckets påverkan på individen samt vilka stödinsatser som är effektiva för att motverka att våldsutövare utövar hedersrelaterat våld. Studien kan användas för att motverka HRV samt att hjälpa de individer som utsätts för våldet.

1.3 Frågeställningar

- Hur beskriver individer som utsätts för HRV att det påverkar dem?
- Hur kan socialtjänsten arbeta med att förebygga HRV?

2. Bakgrund

Historisk översikt

HRV är ett fenomen som uppdagats sedan 1990-talet i Sverige, men det var just mordet på Fadime som blev ett startskott för debatten kring våldet. Fadime talade om hedersförtryck inför Sveriges riksdag där hon belyste hur en familjs heder är starkt kopplat till hur kvinnor ska bete sig. Hennes tal och historia väckte debatt kring frågor om kultur, våld mot kvinnor och integration (UN Women Sverige 2023). Ett annat fall som uppmärksammades tidigare är mordet på Sara Abed Ali som skedde 1996, samt Pela Atroshi 1999 där morden ansågs vara hedersmord, vilket myntade begreppet hedersvåld inom den svenska sfären. Händelserna kan ses som en växling till att se den här formen av våld som problem som skedde inom familjen, till ett fenomen som grundas i patriarkala normer och strukturer (Transkulturellt Centrum 2012).

Till följd av dessa händelser ökade forskning inom detta område under 2000-talet, där HRV fick ett större inflytande i den politiska debatten. Vidare utvecklades olika organisationer såsom det nationella kompetensteamet mot hedersförtryck, som startade 2003, samt publicerade Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) år 2010 en kunskapsöversikt över den svensk forskning som har bedrivits om HRV (NCK 2010). Vidare har lagarna skärpts till följd av att våldets problematik har kommit till ljus. År 2014 införde man ett skärpt straff för hedersmotiv som brott, och 8 år senare blev hedersförtryck ett eget brott i brottsbalken (4 kap. 4 e § BrB), som gjorde det olagligt att kränka någons integritet i syfte med att bevara heder (Socialstyrelsen 2020). I närtid presenterade statens offentliga utredningar (SOU) år 2025, ett betänkande vid namn SOU 2025:59 ”Stärkt lagstiftning mot hedersrelaterat våld och förtryck”, där de föreslår att man ska skärpa straffen för HRV där man också erbjuder skydd till de individer som utsätts eller riskeras att utsättas för tvångsäktenskap. Detta ska ske genom att man utökar samverkan mellan de olika myndigheterna för att hjälpa dem utsatta (SOU 2025). Regeringen har också arbetat med att skicka ut information under 2025 för att öka kunskapen hos befolkningen berörande HRV. Man hoppades även på att de våldsutsatta skulle få bättre information kring det stöd och skydd som samhället kan erbjuda. Vidare hoppas man även att informationen ska leda till att yrkesverksamma ska få en bättre kunskap kring området, samt att de får bättre verktyg till att hantera när sådana fall uppstår. Utvecklingen har lett till att Sverige har gått från att vara mer reaktiv inom området, till att arbeta mer proaktivt för att förebygga våldet. Utmaningar

kvarstår i hur man ska implementera olika åtgärder, men arbetet fortsätter (Regeringskansliet 2025).

Viktiga begrepp

Enligt Socialstyrelsen så definieras HRV som en form av våld och förtryck som har syfte till att bevara individens, släktens eller familjens heder, där hedern oftast auktoriseras av kollektivet (Socialstyrelsen 2020). HRV är ett samhällsfenomen som består av olika centrala begrepp såsom kyskhetsnormer, efter rättelse, hedersnormer samt att man värderar kollektivets heder framför ens egen självständighet. Vidare är begrepp som patriarkala strukturer viktigt för området, då det oftast är männen som ansvarar för att kollektivets heder bevaras. För att bevara hedern inom kollektivet, kan t.ex. män kontrollera kvinnors beteende genom psykiskt våld såsom verbala hot och förbud mot att vistas på olika ställen. Vidare kan man utöva fysiskt våld såsom att slå individen eller i de värsta fallen, mörda individen för att bevara hedern. Kollektivet kan även utöva sexuellt våld i form av att man gifter bort individen eller utför kirurgiska ingrepp såsom könsstympning. Kollektivet kan även utöva socialt våld i form av att man utesluter den som bryter mot kollektivets normer, vilket kan bli oerhört problematiskt för individen som utesluts då denne kan ha ett begränsat socialt nätverk. Det som skiljer HRV från våld i nära relationer är att fokuset ligger på kollektivet som upprättar hedersnormerna (Ibid.). Inom den svenska kontexten förknippas HRV till migration från länder som har starkt inrotade hedersnormer inom kollektivet, men det kan även utövas av den ursprungliga befolkningen. Med detta sagt är även begrepp som hedersmord och tvångsäktenskap aktuellt när man pratar om HRV (Länsstyrelsen Stockholms län 2006).

Våldet har även fått större uppmärksamhet när det gäller socialt arbete och pedagogik där riktlinjer som Skollagen (2010:800) och Socialtjänstlagen (2025:400) är relevanta inom dessa områden. Detta för att lagrummen ställer krav på att socialtjänsten och skolor ingriper när de upptäcker eller misstänker om det förekommer våld (Socialstyrelsen 2025).

Omfattning och statistik

Det är svårt att mäta den totala omfattningen av fall som berör HRV då mörkertalet är väldigt stort. Däremot har det gjorts olika kartläggningar över förekomsten av HRV, där Socialstyrelsen uppskattar att ungefär 7-9 procent av unga som lever i storstäder i Sverige, lever under förhållanden där våld som legitimeras av kollektivet, förekommer. Vidare begränsas ungas frihet till följd av oskuldsnormer som har upprättats av kollektivet, där ungefär 10-20 procent av unga berörs av detta. Statistik från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) beräknade år 2009 att ungefär 70 000 unga i åldrarna 16-25 år, inte får välja sin egen partner, vilket är ett fortsatt problem i nutid (BRÅ 2025). Även sexualbrott som är kopplat till hedersnormer är ett utbrett fenomen i Sverige. NCH gjorde en ny rapport år 2025 som visade att ungefär 68 000 kvinnor i Sverige beräknas vara könsstympade, där det löper en risk att ytterligare 13 000–23 000 kvinnor löper risk för att utsättas för denna form av våld. Anledningen till att siffrorna varierar är på grund av det mörkertal som finns, vilket gör det svårt att beräkna antalet individer som utsätts eller riskerar att utsättas för HRV (NCH 2025).

Från Socialstyrelsen publikationer och material har man tagit fram en publikation kallad Öppna jämförelser 2025 – Våld i nära relationer, som visar på skillnader

mellan de olika regionerna vad gäller förekomsten av våld. I publikationen inkluderas det olika former av våld såsom HRV, där statistiken visar att den här formen av våld förekommer oftare i de områden som har haft en stor migration (Socialstyrelsen 2025). Vidare arbetar flera myndigheter med att kartlägga förekomsten av HRV, där BRÅ beräknade år 2025 att flera tusen människor drabbas årligen av HRV, där rapporteringen kring förekomsten av våldet har ökat till följd av de lagändringar som har gjorts (BRÅ 2025). Även förekomsten av sexualbrott såsom prostitution och människohandel har belysts av Jämställdhetsmyndigheten i deras rapport 2025:21, där dessa sexualbrott kan kopplas till HRV i form av exploatering av oftast kvinnor, där man kan använda dessa våldsformer för att kontrollera och tvinga kvinnan till att göra någonting för att upprätthålla kollektivets heder, t.ex. i form av tvångsäktenskap (Jämställdhetsmyndigheten 2025). Avslutningsvis beräknar Socialstyrelsen att var tredje kvinna utsätts för våld i nära relation någon gång i sitt liv, där ungefär vart tionde barn växer upp under förhållanden där det förekommer våld i hemmet. Inom denna statistik inkluderas även HRV (Socialstyrelsen 2025).

Påverkan på individnivå

HRV kan leda till att individen känner oro, rädsla, begränsat handlingsutrymme samt isolering då kollektivet styr vilka människor som individen får umgås med. De som utsätts för HRV upplever oftast psykiska obehag såsom depression och ångestsymtom, till följd av de sanktioner som de har utsatts för. Vidare kan våldet också komma i uttryck genom att individen bedriver våldet och upprätthåller kollektivets normer. Detta på grund av att de själva blir straffade om de inte t.ex. kontrollerar att resterande familjemedlemmar upprätthåller de normer som kollektivet har (Socialstyrelsen 2020). Dessa normer kring heder kan följa med familjen som har migrerat från ett annat land, där man bibehåller de hedersnormer som man har haft. Trots att hedersnormerna inte är socialt accepterade i landet som man har migrerat till, fortsätter man att utöva HRV som kan ha varit mer accepterad i ursprungslandet. Konsekvensen av detta kan bli långsiktiga för individen som utsätts för våldet då det kan leda till social uteslutning, där svårigheter att kunna bli självständig kan uppstå. Den som utsätts för HRV kan ha ett begränsat socialt nätverk just på grund av de hedersnormer som kollektivet har upprättat, vilket gör det svårt för den våldsutsatta att bryta sig fri från våldet (BRÅ 2025).

Arbete på myndighetsnivå

Socialtjänsten har en viktig roll i att ge stöd och skydd för de människor som utsätts för HRV. Vidare har man ett ansvar att upptäcka och rapportera när man misstänker att våld försiggår, där man gör riskbedömningar om man misstänker att någon utsätts för HRV. Myndigheterna har även möjligheten att erbjuda skyddat boende när de behövs, samt att använda stöd utifrån lagbestämmelser såsom Lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU), om så skulle behövas (Socialstyrelsen 2019). Detta ansvar ställer krav på att de berörda myndigheterna ska kunna identifiera och hantera de fall som berör HRV. Här finns det utmaningar som resursbegränsningar, kunskapsbrister och olika etiska dilemman som myndighetsutövare kan ställas inför när det gäller dessa fall. Ett etiskt dilemma kan t.ex. vara att man är rädd för att rapportera ett misstänkt fall av HRV, då man är orolig för hur den våldsutsattas familj ska reagera om de får reda på det. Till följd av detta kan det ske en underrapportering av våldet, då man är rädd för vilka konsekvenser det kan få för den våldsutsatta. Man väger fördelarna mot nackdelarna där nackdelarna kan få ett större utrymme. Vidare gjorde Polismyndigheten en tillsynsrapport 2025 om hedersrelaterade brott, där man kom fram till

att den generella kunskapen och förmågan om hedersrelaterade brott behöver ökas hos polisanställda. Man behöver också få en djupare förståelse, mer kunskap och erfarenheter av att kunna tillämpa barnkonventionen och göra bedömningar som är för barnets bästa när det gäller brott om HRV. I dagsläget arbetar polisen aktivt med att hantera fall som berör hedersrelaterade brott, där man lägger fokus på samverkan mellan olika aktörer (Polisen 2025).

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) gjorde en rapport 2024 där man redovisade systematiska brister inom tandvården, vård och omsorg, samt socialtjänsten när det gäller att upptäcka och motverka mäns våld mot kvinnor, samt våld i nära relationer, vilket inkluderar HRV. För att arbeta mot detta, lanserade Socialstyrelsen nya verktyg för att kommuner och regioner ska kunna identifiera utvecklingsområden i sitt arbete mot våld i nära relationer (Socialstyrelsen 2025). Även Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck (NCH), arbetar aktivt med att hantera och förebygga HRV. Detta genom att sprida kunskap inom området, samt att undersöka hur samhällets olika insatser hanterar våldet (Länsstyrelsen Östergötland 2025).

3. Teori

Teoridelen består av teorier som kopplas till litteraturstudiens frågeställningar, syfte samt innehåll. Studien består av tre teorier som används för att kunna få en bättre förståelse över HRV komplicerade karaktär på individ- och myndighetsnivå. Teorierna förklarar hur kulturella och sociala strukturer utövar och upprätthåller HRV.

3.1 Socialkonstruktivism som ett grundperspektiv

Socialkonstruktivism är en teori som handlar om att individer får kunskap och bildar en sanning om världen genom olika sociala konstruktioner, enligt psykologen Burr (2025). Mening och kunskap bildas genom att individer interagerar med varandra i ett socialt sammanhang, där interaktioner och språket blir en viktig faktor inom det socialkonstruktivistiska perspektivet. Burr menar på att det är just när människor kommunicerar med varandra, som världen skapas, där individen kan ha en kritisk inställning till hur man förstår sig själv och omvärlden. Enligt socialkonstruktivismen bör individen ifrågasätta ens iakttagelser av omvärlden som någonting som är naturligt och problemfritt för individen. Människan bör i stället begripa att kunskap grundas på subjektiva iakttagelser av omvärlden (Burr 2025). Socialkonstruktivism bjuder in människan till vara mer kritisk för individers egna antagande huruvida världen ska vara. Varje människa har sina iakttagelser om hur världen ska se ut och fungera, vilket naturligt leder till att individer blir oense med varandra. Samtidigt kan individens uppfattning om hur världen ska se ut, delas av andra individer där en gemenskap bildas och underförstådda sanningar och idéer om hur världen ska se ut bildas. Alltså skapas kunskap om hur världen ska se ut av de sociala interaktioner som sker med människor sinsemellan. Det som kan betraktas vara sant i ett samhälle, kan präglas av olika kulturella och historiska sammanhang, enligt Burr (2025). Vidare menar Burr (2025) på att våra uppfattningar om hur världen ska se ut påverkas av olika maktförhållanden, då det kan finnas konsekvenser för vad människor får och inte får göra. Ett exempel på detta som Burr (2025) lyfter, är att synen på kön delas upp i två kategorier, kvinnor och män, vilket skapas av människans observationer av hur världen förstås. Det socialkonstruktivistiska perspektivet menar på att vi kan ifrågasätta den kategorisering som har gjorts, genom att ställa sig kritisk till normativa uppfattningar av vad män

och kvinnor bör göra, i stället för att okritiskt förhålla sig till de kategorier som har bildats (Ibid.).

Socialkonstruktivismen byggs på fyra premisser som är: 1) kritisk hållning till det som anses vara självklar kunskap, 2) världen är formad utifrån historiska och kulturella faktorer, 3) kunskap och sociala processer hör samman, 4) kunskap påverkar social handling. Den första premissen menar på att den kunskap som vi har om omvärlden inte bara kommer från våra sinnen, utan den bildas av språk och rådande kategorier. Burr (2025) ger ett exempel på detta med en soffa. Människan ser soffan för det den är, då vi redan i förväg har kunskap om vad en soffa är för någonting, genom språket. Således är verkligheten ett resultat av åskådares olika kategoriseringar av världen, som inte är en direkt avbildning av den objektiva verkligheten. Socialkonstruktivismen menar att människan bör vara kritisk till det som anses vara självklar kunskap, då den inte alltid stämmer överens med omvärlden (Burr 2025). Den andra premissen menar på att människan bör undvika att uppfatta olika sociala handlingar som någonting som är naturligt och redan förbestämda. Ett exempel på detta är att uppfattningen om att olika kulturer hanterar tragedi på olika sätt. Detta kan uttryckas på ett sätt som inte alltid stämmer överens med andra kulturer och som i vissa fall skulle vara direkt olämpligt för den andra kulturen. Således är inte sociala handlingar någonting som är förutbestämt, utan det har bildats utifrån kultur och historia. Den tredje premissen menar på att sociala processer och kunskap hör samman, där den sociala processen skapas mellan individer som kommunicerar med varandra. Kunskap bildas av det språk som vi använder oss av i vårt liv, där ett fenomen kan tolkas utifrån vår kunskap och sociala processer. Exempelvis kan interaktioner mellan individer konstruera vad HRV innebär, genom att individer bildar en opartisk lärdom kring området där man drar vishet från varandra. Kommunikationen mellan individer sinsemellan bidrar till hur världen utformas. Den fjärde premissen menar på att det finns en korrelation mellan social handling och kunskap. Ett exempel som Burr (2025) använder sig av för att klargöra denna premiss, är att förr i tiden så ansågs alkoholism som någonting som individen själv orsakade och som denne kunde få repressalier för utifrån sina handlingar. Men synen på alkoholism har ändrats, där man i dagsläget tolkar det som en kronisk sjukdom, vilket leder till att de sociala handlingarna kring begreppet alkoholism har ändrats utifrån den nya konstruktionen av vad sjukdomen innebär. I en hederskontext kan individen exponera samhällets syn på vad HRV innebär, genom att ställa sig kritisk till den normativa uppfattningen om vad det är för någonting. Detta kan leda till att professionella som arbetar med att hantera fall som berör HRV, blir mer medvetna om sina uppfattningar om vad problemet innebär, och kan därefter vara mer medveten i sitt arbete, vara mer självkritisk samt om hur man ska gå till väga när man har kontakt med de våldsutsatta (Ibid.).

3.2 Intersektionellt perspektiv

Ett intersektionellt perspektiv kastar ljus på och beskriver hur samhället består av olika former av maktordningar och diskriminering som sker mellan individer och samhället. Perspektivet används för att förstå hur diskriminering och maktordningar påverkar och sammanfaller med varandra. Det belyser även hur faktorer som ras, kön, klass, sexualitet, diagnoser m.m. skapar ojämlikheter i samhället, vilket skapar olika erfarenheter av förtryck och förmåner. Klassiska sättet att beskriva olika maktordningar som kan förekomma är utifrån hierarkiska strukturer, där det bildas obalans mellan individer. Detta kan vara t.ex. att män har generellt

sett högre lön än kvinnor, där just kvinnan som kön blir påverkad av de maktordningar som har bildats. Enligt det intersektionella perspektivet kan maktordningarna även ske horisontellt och inte endast vertikalt. Detta betyder att det inte endast är någon som har en högre position än vad du har (vertikalt) som kan förtrycka dig, utan det kan även vara någon som befinner sig i samma grupp som dig (horisontellt). Alltså kan de som har samma etnicitet eller kön förtrycka varandra till följd av andra kategorier såsom ålder, kultur eller klass. Det intersektionella perspektivet kan användas för att beskriva diskriminering som ett större fenomen jämfört med isolerade fall, vilket ger en mer mångfasetterad bild över hur ojämlikheter kan påverka vandra i samhället (Mattsson 2021).

I det engelska språket betyder intersektionalitet, vägkorsningar eller skärningspunkter vilket ger en bild över hur olika maktstrukturer ställs inför varandra, vilket belyser att det inte endast är en enda faktor som leder till diskriminering och maktordningar, utan det kan bero på ett flertal olika faktorer. Vidare så kan människor bli tilldelade olika kategorier genom att man t.ex. föds in i en kategori eller att man tvingas in i en kategori. Man föds in till en viss etnicitet, kön, och man kan tvingas att tillhöra en viss kategori som har uppstått på grund av sociala konstruktioner, såsom klasstillhörighet. Individen kan även delas in i kategorier som man själv har valt, som exempelvis ens yrke. Med detta sagt, kategoriseras individen in i olika kategorier som kan ske självmant eller mot individens egen vilja. Kategoriseringen kan ske på grund av de sociala konstruktioner som har bildats i samhället, som säger vad som är normen i samhället och vad som sticker ut. Enligt Mattsson (2021) kan man beskriva kön som en social konstruktion som har bildats av samhället, där det förekommer stereotyper om hur de olika könen ska bete sig. För att följa samhällets normer bör män uppföra sig på ett visst sätt och kvinnor bör uppföra sig på ett annat sätt. Här kan man dra en parallell till den klassiska sociala konstruktionen om maskulinitet, där männen ska vara starka och inte emotionella, den klassiska sociala konstruktionen kvinnan ska vara mer feminin såsom mer känslös och omhändertagande. Dessa sociala konstruktioner kan komma med påföljder såsom att stereotypen av vilket yrke som passar män, och vilka som passar kvinnor. Detta kan leda till att individen bortser från att välja ett visst yrke, på grund av att det inte passar den generella bilden av vem som ska arbeta inom området (Mattsson 2021).

För att kunna analysera hur olika områden såsom etnicitet, nationalitet, kön och ekonomisk status berör varandra inom HRV, kan man använda sig av ett intersektionellt perspektiv. Områdena berör varandra, då områdena påverkas och är beroende av varandra. I en hederskontext kan könet spela en stor roll där det oftast är kvinnan som är mest utsatt för HRV. Detta kan kopplas samman till kvinnans etnicitet och nationalitet, där synen på kvinnan, från ett samhälleligt perspektiv, kan vara sämre än vad det är på det manliga könet. Kulturella normer, maktstrukturer och olika lagar kan alla bidra till förekomsten och acceptansen av HRV. HRV, ur ett intersektionellt perspektiv, kan beskriva hur olika grupper blir överordnade eller underordnade i förhållande till områdena som har nämnts ovan. Perspektivet förklarar också hur stereotyper kan bildas, där t.ex. kvinnan är den som enbart blir utsatt för HRV, vilket inte är fallet. Detta riskerar att vissa grupper såsom pojkar som utsätts för HRV, inte blir lika prioriterade för olika stödinsatser (Baianstovu & Strid 2024; Wikström & Ghazinour 2010).

Med detta sagt så kommer det intersektionella perspektivet med sina svagheter. Det är ett perspektiv som är fokuserat på att samhället är patriarkaliskt, där mannen är överordnad kvinnan och har fler förmåner, vilket inte alltid är fallet. Vidare så ger inte perspektivet något konkret förslag på vilka förändringar som kan göras för att tackla problemen, utan den fastställer att problem som förtryck existerar i samhället. Detta kan göra det svårt att implementera perspektivet inom ett konkret område, då man inte kan använda teorin som ett redskap för att förhindra diskriminering och maktordningar. Däremot kan man använda teorin för att identifiera och skapa sig en förståelse över hur olika stereotyper och förutfattade meningar uppstår och ser ut. Man kan även skapa sig en förståelse över hur kulturer kan ha olika uppfattningar och stereotyper om hur individer ska bete sig (Mattsson 2021).

De faktorer som är centrala att titta på i denna uppsats är kön, sexualitet, etnicitet, kultur och andra sociala konstruktioner. Kön är centralt i fall som berör HRV, där kvinnor beskrivs som att vara mer utsatta än män. Däremot kan förutsättningarna om att kvinnor är de som endast utsätts för våldet, riskera att osynliggöra andra grupper som kan utsättas för HRV. Krav på kvinnors kyskhet och sexualitet är starkt kopplat till kollektivets heder. Etnicitet och kultur är en faktor som kopplas till olika samhällsnormer, där HRV kan anses vara mer kulturellt accepterat jämfört med det land som man migrerar till. Vidare kan stereotyper och förväntningar på hur man ska uppföra sig, stå i kontrast till det land som man migrerar till.

3.3 Erkännandeteori

Filosofen Axel Honneth talade om att människan behöver uppleva erkännande från andra individer för att ha möjligheten att skapa en god relation till sig själv och få en uppfattning om vem man är. Heidegren (2003) utvecklar ytterligare Honneths uppfattning om erkännande och menar på att individen som har en positiv relation till sig själv, skapar förutsättningar för individuellt självförverkligande. Syftet med Honneths tankar om erkännande var att bana vägen till en teori som analyserade hur samhället fungerar, påverkas, förändras, struktureras utifrån olika faktorer, där eftersträvan av erkännande var centralt. Honneth utvecklar sin erkännandeteori genom att han redogör för att det finns interna sammanhang mellan moralisk kränkning och förvägrat erkännande. Han menar på att det finns tre olika former av erkännande för att en person ska kunna utveckla en god relation till sig själv. Den första formen av erkännande är primärrelationer, som kallas kärlek, vilket handlar om hur individer visar omtanke gentemot varandras krav. Den andra formen av erkännande är våra relationer till alla andra, som kallas rätt, som handlar om individers rätt till att behandlas lika. Den tredje formen av erkännande är de som tillhör samma värdegemenskap, som kallas solidaritet, rör sig om att de individer som befinner sig i en gemenskap har en ömsesidig värdering sinsemellan, där samtliga individers förmågor hjälper till att återskapa och upprätthålla samhällets ordning. Individens självuppskattning växer fram av den tredje formen av erkännande som heter solidaritet, där identitetsskapandet förverkligas och individens förmågor och prestationer noteras och värderas som meningsfulla. Honneths teori om erkännande kan hjälpa oss att förstå hur t.ex. socialsekreterares erfarenheter kring erkännande för deras arbete med personer som utsätts för HRV. Detta kan ske genom att de får resurser som de behöver för att arbeta med dessa individer, de erbjuds lämplig utbildning för att kunna hantera hedersrelaterade fall, stöd från lagen om vilken hjälp som man kan erbjuda individer som behöver hjälp och som man ska hänvisa till, samt att man får stöd från ledningen i att hantera tuffa fall. Vidare så bör erkännande för socialsekreterarna resultera i att det skapas erkännande för de individer som utsätts för HRV. När de våldsutsatta får

erkännande, kan det leda till att individens självbild utvecklas till det positiva framöver (Honneth 2003).

3.4 Hur teorierna kan kopplas till varandra

Samtliga ovannämnda teorier ger diverse perspektiv på HRV, och kan användas tillsammans för att ge en helhetsbild över innebörden av HRV. Teorierna bildar tillsammans en blick över hur HRV upprätthålls och uppstår inom olika strukturer och samhällen. De ger oss också en blick över hur HRV kan se ut på individ- och myndighetsnivå.

Socialkonstruktivism belyser hur hedersnormer skapas utifrån olika sociala interaktioner, där heder beskrivs som ett socialt konstruerat begrepp, som definieras av familjens och omgivningens värderingar. Patriarkaliska strukturer belyser männen som överordnad inom kollektivet, där kvinnorna är underordnade männen. Kontroll kan skapas utifrån olika könsroller där mannen är överordnad kvinnan och har uppgiften att upprätthålla kollektivets heder. Intersektionellt perspektiv belyser hur olika hedersnormer och stereotyper skapas genom sociala interaktioner vilket kan knytas an till socialkonstruktivism som beskriver hur hedersnormer skapas. Dessa teorier kan vi knyta till varandra, då de belyser hur hedersnormer skapas och hur olika former av våld kan utövas för att skapa underordnad och kontroll.

Erkännandeteorin kan kopplas till det intersektionella perspektivet, då erkännandet kan påverkas av kulturella, maktstrukturella och nationella förhållanden. Det intersektionella perspektivet lyfter fram stereotyper, där pojkar kan bli förbisedda av socialtjänsten, då det oftast är kvinnor som utsätts för HRV. En brist på erkännande kan alltså leda till att den våldsutsatta inte söker den hjälp som den behöver.

Tillsammans belyser de olika teorierna hur HRV inte enbart handlar om individuella faktorer, utan det består också av strukturella och intersektionella faktorer. Faktorer som kan skapa beroende och framkalla rädsla, där socialkonstruktivismen kan användas som ett hopp för att förändra hedersnormerna. Detta genom att man ser hedersnormer som sociala konstruktioner som kan ändras i nya kontexter, där människor får ny information och för dialog sinsemellan. Det kan t.ex. ske genom familjeterapi, mentorskap och skolbaserade insatser där man försöker bryta gamla mönster, diskutera värdegrunder och visa alternativa sätt att kunna leva sitt liv på.

3.5 Teoretisk ram

Det teoretiska ramverket integrerar teorierna med varandra utifrån en rangordning för att skapa en sammanhängande analys. Teorin om social konstruktivism används som en grund i studien som belyser att olika hedersnormer och patriarkala strukturer har skapats av olika sociala processer i samhället. Det intersektionella perspektivet användas för att analysera och förstå fenomen rörande det aktuella området. Perspektivet kan hjälpa oss att förstå hur konstruktioner och kategoriseringar varierar och görs starkare av olika maktordningar som samverkar med varandra. Maktordningar såsom klass, kön, etnicitet kan påverka individer olika, och det är med hjälp av ett intersektionellt perspektiv som vi kan förstå hur det påverkar individen och hur stereotyper kan uppstå. Erkännandeteorin är användbar, då den ger förståelse över hur brist på erkännande kan påverka individen, samt

dennes yrkesutövning. Teorin kommer att belysa vikten av hur bristen på erkännande kan hindra socialtjänstens viktiga arbete i att förebygga HRV.

Den teoretiska ramen inkorporerar socialkonstruktivism som grund för att kunna förstå hur hedersnormerna uppstår, där det intersektionella perspektivet används för att kunna analysera hur olika maktordningar samverkar, samt att erkännandeteorin används för att kasta ljus på myndigheternas roll i arbetet med våldsutsatta och deras erfarenheter. Ramverket används i analysen genom att empirin förtydligas utifrån hur hedersnormer konstrueras socialt, hur de förstärks av olika intersektionella faktorer samt om hur de påverkas av brist på erkännande.

4. Metod

I metodavsnittet redovisas den metod som har använts för att besvara studiens frågeställningar. Metodvalet kommer att diskuteras och motiveras för metodens styrkor, svagheter och etiska övervägande som har behövts göras.

4.1 Val av metod

Litteraturstudien är baserad på refereegranskade vetenskapliga artiklar för att undersöka forskning om HRV, effektiva stödinsatser samt individers olika upplevelser. De vetenskapliga artiklar som har valts ut till litteraturstudien kommer att ha genomgått olika kriterier för att bli valda. Dessa kriterier är att de är kvalitetsbedömda, artiklarna är relevanta för studiens frågeställningar och syfte, samt att svaga studier har uteslutits (Forsberg & Wengström 2017).

4.2 Val av databaser och litteratursökning

De databaser som jag använde mig av är: *SwePub*, *Psycinfo*, *Sociological abstracts*.

Sökprocessen bestod av både manuella sökningar och databassökningar. De manuella sökningarna skedde genom att använda sökord såsom heder, vilket gjorde att man kunde hitta rapporter som innehöll vetenskapliga artiklar i referenslistan, som sedan kunde användas för litteraturstudien. Sökorden översattes från svenska till engelska där hedersrelaterat våld blev till ”*honor-related violence* eller *honor-based violence*”. Detta resulterade i att de rapporter som man hittade innehöll vetenskapliga artiklar i sin referenslista, vilket användes för litteraturstudien. Även tidskrifter som bestod av vetenskapliga artiklar kunde uppstå på detta vis (Forsberg & Wengström 2017). De artiklar som har valts ut och presenteras i tabell 1, är de artiklar som har inkluderats i arbetet och vars innehåll presenteras i resultat-tabellen.

Kombinerade sökord som ”AND & OR” samt avgränsningar som peer-reviewed och vissa årtal, användes för att få mer precisa träffar som gav en stark koppling till litteraturstudiens syfte. Hur sökprocessen gick till, kommer att illustreras i tabellen vid namn ”Tabell 1” i kapitel 3.3, som visar antalet artiklar som hittades, vilka som inkluderades i litteraturstudien m.m.

4.3 Urval och kvalitetsgranskning

Samtliga vetenskapliga artiklar som inkluderats i uppsatsen har gått igenom en kvalitetsgranskning baserat på modifierade mallar av SBU:s olika granskningsmallar för kvalitativa och kvantitativa studier, som mäter innehållets tillförlitlighet. Mallarna belyser olika ämnen som består av frågor, som kan användas för att

avgöra vetenskapliga artiklar tillförlitlighet. Ämnena består av b.la. syfte och frågeställning, deltagarna i studien, insamlingsmetod av data, analyser, forskarna samt publikationsplats. Skalan för tillförlitligheten mäts från 1-3, där 1 har låg tillförlitlighet, 2 har måttlig tillförlitlighet och 3 har hög tillförlitlighet. De artiklar som uppnår en kvalitetsgranskning på 2 eller 3 inkluderas i uppsatsen, medan de artiklar som har uppnått en tillförlitlighet på 1 exkluderas. I tabell 2 redovisas de vetenskapliga artiklar som har valts ut för litteraturstudien. För att kunna avgöra om artiklarna var relevanta för uppsatsens syfte och frågeställning, lästes primärt abstracts, där jag gjorde bedömningen om artikeln kunde användas i studien eller ej. Därefter utfördes en kvalitetsgranskning för att fatta ett beslut om artikel uppnådde kravet på en måttlig- eller hög tillförlitlighet. Frågorna i checklistorna består av tre alternativ, yes, no och can't tell, där jag implementerade ett poängsystem för att avgöra om artikeln uppfyller kvalitetskraven eller ej. Detta baserades på riktlinjerna från SBUs granskningsmallarna där vissa frågor vägde tyngre än andra, för att avgöra om risken var för stor för att forskaren var partisk i sin studie, som ska baseras på evidens och datainsamling. De artiklar som inte besvarade frågor som var viktiga eller som inte uppnådde tillräckligt höga resultat, exkluderades. De kunde vara frågor om resultatet i artikeln presenterade tydligt eller om artikelns resultat gjorde mer skada än nytta. Artiklar som har inte uppfyllt krav såsom etiska resonemang och peer-reviewed har också exkluderats från litteraturstudie. Kvalitetsgranskningen har syftet att säkerställa tillförlitlighet för de vetenskapliga artiklar som används för litteraturstudien.

Totalt har samtliga 16 artiklarna som inkluderats i examensarbetet valts ut utifrån kriterier såsom att de ska vara från 2010-2025, att de är peer-reviewed, de har passerat SBU-bedömningen, samt att man ska kunna läsa hela texten. De artiklar som är senare än 2010, har hittats genom hänvisningar från andra vetenskapliga studier i deras referenslista. Artiklarna som har kommit ut senare än 2010 har genomgått samma kriterier som de andra artiklarna, men har inkluderats i arbetet med hänvisning till artikelns relevans. Den internationella forskningen som inkluderades i arbetet belyser hur t.ex. socialtjänsten kan arbeta med fall som berör HRV, som har visats vara effektiva i andra länder där myndighetsutövare har jobbat med fall som berör heder. Forskningen kan användas för att förstå hedersmotiv utifrån faktorer såsom kultur, religion och lagar, där man kan identifiera olika preventiva åtgärder för att hantera fall som berör heder.

För att få en överblick över sökningar som jag gjorde till studien, skapade jag en tabell (Tabell 1) som visar hur många vetenskapliga artiklar som kom upp i mina sökningar. Tabellen består av vilka databaser som användes, vilket datum som sökningar gjordes, sökord, avgränsningar såsom peer-reviewed och årtal, samt om det fanns full tillgång till texterna. Dessa avgränsningar gjordes för att jag skulle kunna hitta så relevant information som möjligt. skulle kunna hitta så relevant information som möjligt.

Tabell 1

Tabellen redovisar processen av hur samtliga vetenskapliga artiklar inkluderades.

Databas	Datum för sökning	Sökord (samt kombinationer)	Avgränsningar (publiceringsår, peer review etc.)	Antal träffar	Lästa abstract	Lästa i fulltext	Antal valda artiklar som har passerat SBU-bedömningen

							(som inkluderas i fördjupningsarbetet)
SwePub	2025-04-09	Heder	2010-2025 Peer-review	34	9	7	2
SwePub	2025-04-09	Förtryck	2010-2025 Peer-review	31	9	9	2
Sociological Abstracts	2025-04-10	Honor-based violence	2010-2025 Peer-review	37	19	14	5
Sociological Abstracts	2025-04-10	Honor-based violence Sweden	2010-2025 Peer-review	4	4	4	3
PsycInfo	2025-04-10	Honor-based violence Sweden	2010-2025 Peer-review	2	2	2	1
Sociological Abstracts	2025-04-22	Honor-based violence in sweden OR honor-related	2010-2025	30	8	4	2
PsycInfo	2025-04-22	Honor-based violence in sweden AND honor-related	2010-2025	1	1	1	1

4.4 Analysmetod

När jag arbetade med mina vetenskapliga artiklar, använde jag mig av en tematisk analys av Braun & Clarke (2006) för att kunna bestämma och klassificera diverse teman som kunde vara viktiga för mina analyser. Arbetet med den tematiska analysen gick till genom att jag läste och analyserade alla artiklar, där jag hittade teman som framstod i artiklarna. När jag klassificerade dessa teman, så hjälpte det mig att skapa en bild över olika perspektiv om HRV. Den tematiska analysen hjälpte mig att konkludera och reflektera om vad som presenterades i artiklarna. Jag kunde på ett systematiskt sätt granska de vetenskapliga artiklarna för att kunna skapa en bild över vad HRV innebär, samt vilka olika former av våld som det kan kategoriseras in i. När jag analyserade artiklarna så märkte jag att de innehöll teman som var väldigt lika varandra. Detta gjorde att jag kunde sätta ihop och arrangera resultatet på ett smidigt och effektivt sätt. Teman kunde därefter klassificeras in i olika grupper, vilket gjorde det lättare för mig att kunna presentera det som jag kom fram till. I den tematiska analysen använde jag mig också av olika teorier för att kunna begripa och uttyda de vetenskapliga artiklarna på ett inriktat sätt. Detta gjorde så att jag kunde utvärdera och analysera artiklarnas resultat på ett konstruerat sätt. Att inkludera olika teorier hjälpte till med att tydliggöra och interpretera innehållet i artiklarna på ett detaljerat vis, vilket gjorde så att litteraturstudien blev mer robust (Braun & Clarke 2006). I resultat och analysdelen kommer det inledningsvis inkluderas studentlitteratur som ger en bild över hur HRV kan komma i uttryck. Detta för att underlätta tolkningen av det som har kommit fram från primärkällorna.

Som tidigare sagt, utgick analysen från en tematisk analys enligt Braun & Clarke (2006) där de vetenskapliga artiklarna lästes i sin helhet för att få ett tydligt sammanhang, där det kunde identifieras övergripande teman genom att noggrant gå igenom och analysera innehållet. Däremot kompletteras detta genom en fragmen-

terad granskning av specifika delar av artiklarna, som t.ex. resultatdelen och diskussionsdelen, för att kunna koppla detta till studiens underteman. Det här tillvägagångssättet innebar att innehåll från en och samma artikel kunde bidra till mer än ett tema, där mönster kunde identifieras och kategoriseras. Således kommer varje artikel i resultattabellen bestå av ett huvudtema, som kan kopplas till litteraturstudiens frågeställningar och ett undertema som identifierar olika aspekter av HRV och arbete med det. Huvudteman genererades genom granskningar av artiklarna, för att sedan kategorisera in dem i en grupp som kan användas för att analysera frågeställningarna. Varje artikel har ett huvudtema och ett undertema som hänger ihop som skapar en helhetsbild över ämnet som ger en djupgående förståelse för hur man kan arbeta med HRV och hur det kan komma till uttryck.

4.5 Etiska överväganden

God forskningsetik bygger på att man inte ska utsätta personer för oproportionerlig risk för skada. HRV är ett känsligt ämne som berör en marginaliserad grupp, vilket kan väcka känslor såsom oro och ångest. Samtidigt kan examensarbetet tillföra en större samhällsnytta om samhället får en uppfattning om hur HRV kan komma till, samt vad man kan göra för att förebygga det. Risken med mitt metodval är att det kan väcka olika känslor hos en individ som läser min litteraturstudie, när den läser om resultat och insamlade data som den kan knyta an till sig själv utifrån sina erfarenheter. Samtidigt är alternativet att jag genomför en kvalitativ studie, som medför samma risk om inte större. Jag kan också utföra en kvantitativ studie men då finns det en risk att en anhörig kan få reda på att den våldsutsatta har besvarat en enkät om HRV, vilket i sig kan vara riskabelt för den våldsutsatta då den kan utsättas för olika repressalier.

Forskningsetik är ingenting som direkt berör denna litteraturstudie, däremot så har jag tagit hänsyn till forskningsetiken när jag har gjort granskningar om hur respektive inkluderade artiklar har fört etiska resonemang. De som inte har gjort det, har exkluderats.

5. Resultat och analys

Artiklarna som användes i denna litteraturstudie delades upp i två huvudteman på individnivå och myndighetsnivå. Därefter delades de upp i mindre teman som presenteras längre ner i studien. I litteraturstudien identifierades 16 artiklar som ansågs kunna besvara studiens syfte och de två frågeställningarna. Av artiklarna var det 11 som baserades på kvalitativa intervjuer, tre baserade på semistrukturerade intervjuer och två baserade på empiri av föregående studier. Av dessa artiklar, var det 14 artiklar som kom från Sverige, en från Spanien, samt en från Jordanien. Anledningen till att studien från Jordanien inkluderas i arbetet, är för att det ger en förståelse över vilka motiv som ligger bakom hedersmord, samt för att förstå hur pass utsatta kvinnor kan vara i de fall som berör heder. Den spanska studien lyfter fram preventiva åtgärder i arbetet med HRV. I 12 studier var populationen relativt lika varandra, i övriga studier så intervjuades andra personer, vilket kan tyda på en viss homogenitet. Samtliga inkluderade artiklar, den bedömda kvaliteten samt identifierade teman som framkom vid analysen presenteras i tabell 2, alltså i resultattabellen.

5.1 Resultattabell

Resultattabellen redovisar de inkluderade artiklarnas innehåll samt de teman som har tagits fram utifrån deras innehåll.

Författare År Land	Studiens metod och population	Studiens syfte	Studiens resultat	Kvalitetsbedömning	Identifierat tema
Högdin et al (2025) Young people in honour-based contexts: negotiations and reasoning on the obligation to report concern among school staff in Sweden. Sverige	Studien utfördes genom kvalitativa intervjuer med skolpersonal som skolkuratorer, lärare och annan elevhälso-personal. Totalt intervjuades 18 skolkuratorer, 4 lärare och 3 skol-sjuksköterskor.	Studiens syfte var att undersöka hur skolpersonal tänker kring sin anmälningsskyldighet som de har till socialtjänsten i de fall som berör barn och unga med en migrationsbakgrund som riskerar att utsättas eller utsätts för HRV.	Resultatet visade på att ett antal skolanställda tvekade att göra orosanmälan på grund av att man hade bristande förtroende för socialtjänsten, i deras förmåga till att hantera fall som berör HRV. Personalen var även rädd för de konsekvenser som en orosanmälan kunde leda till. Personal anser att socialtjänsten kan sakna förståelse för olika hedersnormer och familjestrukturer.	3	Myndighetsnivå HRVs komplicerade karaktär.
Björktomta (2019) Honor-Based Violence in Sweden – Norms of Honor and Chastity Sverige.	Bestod av en kvalitativ metod med djupintervjuer som har genomförts med 11 kvinnor i åldrarna 16–20 år. Kvinnorna hade levt i familjer som utövade HRV.	Syftet med studien var att fördjupa sig i hur våld och kontroll kan se ut i en hederskontext.	Resultatet visade att flickorna i studien utsattes för olika typer av våld som man kan koppla till heder. De våldsutsattas vardag bestod av kontroll och övervakning vilket begränsade deras handlingsutrymme. Det mest påtagliga var det psykiska våldet som ofta handlade om krav på kvinnans kyskhet.	3	Individnivå HRVs komplicerade karaktär.
Olsson & Bergman (2022) From silence to recognition: Swedish social services and the handling of honor-based violence. Sverige.	Kvalitativ metod genom djupintervjuer med 11 svenska socialarbetare i åldrarna 24-61.	Syftet var att undersöka socialarbetarnas arbete och utmaningar i arbetet med HRV. Artikelns tog även upp hur socialarbetare gick till väga för att skydda individer som utsätts för HBV.	Resultatet visade att socialarbetarna måste i sitt arbete skydda de våldsutsatta från HBV samtidigt som man respekterar individens olika kulturella normer. Artikelns belyste även att det är av största vikt att det finns ett samarbete mellan socialtjänsten, olika myndigheter, skolan för att kunna komma fram till långsiktiga lösningar.	2	Individnivå HRVs komplicerade karaktär.
Mina & Ferrerwreder (2015) Fear of the Loss of Honor: Implications of Honor-Based Violence for the Development of Youth and Their Families Sverige.	Kvalitativ metod som bestod av intervjuer med familjemedlemmar. Det var intervjuer med 23 deltagare som hade invandrat från andra länder. De intervjuade var i åldrarna 17-32.	Syftet var att undersöka emotionella och psykosociala effekter av HRV. Man ville få en förståelse över faktorer som låg bakom till att HRV utövades.	Resultatet visade att föräldrar och ungdomar kände rädsla och oro. De intervjuade som hade lämnat sina hem kände sig osäkra i det nya landet och de som stannade hemma kände press och rädsla över att de inte skulle leva upp till familjens olika förväntningar på dem .	2	Individnivå HRVs påverkan på våldsutsatta
Wikstrom, E., & Ghazinour, M. (2010). Swedish experience of sheltered housing and conflicting	Studien består av 7 kvalitativa intervjuer med unga kvinnor som har tidigare bott på skyddat boende.	Syftet var att beskriva svenska regeringens program för att bekämpa HRV där man lade fokus på skyddat boende som en förebyggande insats	Resultatet visade att skyddat boende är avgörande för att ge ett kortsiktigt skydd och hjälp till offer för HRV. Däremot är insatsens långsiktiga påverkan osäker.	3	Myndighetsnivå Förebyggande arbete

theories in use with special regards to honour related violence (HRV). Sverige.					
Akpınar (2003) The honour/shame complex revisited: violence against women in the migration context. Sverige.	Består av intervjustudier med olika livshistorier från två kvinnor med ursprung från Turkiet.	Syftet var att förstå hur kvinnor uppfattar sin migrationsprocess och olika strategier som de har använt sig av för att stå emot den underordning till de patriarkala strukturerna som de utsatts för.	Resultatet visade att maktrelationen mellan män och kvinnor bestod av att kvinnorna har ett större ansvar för att påverka hedersnormerna, medan männen har ett kulturellt ansvar för att upprätta normerna och den patriarkala strukturen.	2	Individnivå HRVs påverkan på våldsutsatta
Alizadeh, Törnkvist & Hylander (2011) Counselling teenage girls on problems related to the 'protection of family honour' from the perspective of school nurses and counsellors. Sverige.	Studien bestod av individuella intervjuer med sex skolkuratorer och fyra skolsköterskor	Syftet var att kunna utveckla en modell som visar professionellas erfarenheter av tonårsflickornas roll i att upprätthålla familjens heder.	Studien visade att det svårt att ge flickorna rätt stöd. De professionella fick ställas inför dilemman som uppstod då flickorna förhindrade personalen från att vidta vissa åtgärder som kunde vara nödvändiga för att ge stöd och skydd från HRV.	2	Myndighetsnivå HRVs komplicerade karaktär.
Ouis, Pernilla. 2021. Hedersrelaterade familjekonflikter: Konsekvenser av förändrade normer i migrationsprocessen. Sverige.	En fördjupning baserat på författarens tidigare empiri. Studien lade fokus på familjer med olika migrationsbakgrunder från länder i Norden, framför allt från de i Sverige.	Syftet var att undersöka olika konflikter i migrationsprocessen såsom HRV, samt att kunna bidra till en bättre förståelse av problemen som kan uppstå.	Resultatet visade på att HRV kan uppstå på grund av förändrade normer i migrationsprocessen. Yngre familjemedlemmar anpassar sig till det nya landets värderingar, medan äldre håller sig oftast fast vid traditionella och mer kollektiva normer. Här kan familjeterapeuter användas som stöd genom att uppmuntra till kommunikation för att lösa olika konflikter som kan uppstå till följd av HRV.	2	Individnivå Förebyggande arbete
Gruber, Sabine. (2011). Nationella föreställningar och gränser i skolans insatser mot «hedersrelaterat» våld. Sverige.	Studien bestod av intervjuer, observationer och olika dokumentanalyser från skolor i Östergötland i Sverige. Intervjuerna utfördes i grupp- och enskilt där totalt 26 elevvårdare intervjuades.	Studiens syfte var att undersöka och kunna fördjupa sig i förståelsen av skolans roll och insatser i fall som berör HRV.	Studien visade att skolorna arbetade mot HRV genom att uppmuntra till svenska värderingar med fokus individens autonomi och jämställdhet. Man lade särskilt vikt på flickor som framstod som offer för HRV, medan pojkar sågs som våldsutövare. Skolans insatser mot HRV ägnar sig åt räddningsprojekt för flickor med utländsk bakgrund.	3	Myndighetsnivå Förebyggande arbete
Norberg, Katarina & Törnsén,	Bestod av en kvalitativ analys med 53 rektorer som beskrev problem	Syftet var att analysera skolans utmaningar vid HRV, särskilt när skolans uppdrag	Resultatet visade att rektorer möter hedersrelaterade problem	2	Myndighetsnivå Före-

Monika. (2013). In the name of honor: Swedish school leaders' experiences of honor-related dilemmas. Sverige.	som uppstår i en hederskontext.	står i konflikt med föräldrarnas krav.	i sin vardag i både förskola till vuxenutbildning. Rektorerna hanterade problematiken olika där vissa accepterar föräldrarnas krav på begränsningar av deras barn. Vissa rektorer nekade undantagen. Studien lyfter upp betydelsen av kompetens och en skolstruktur som uppmanar till inkludering för att skydda elevernas rättigheter		byggande arbete
Linell (2017). The characteristics and extent of child abuse: findings from a study of the Swedish Social Services child protection. Sverige	Studie av olika domar som berör ansökningar om vård enligt LVU. Domarna berörde 196 barn i åldrarna 13–18 år.	Studiens syfte var att få en fördjupad förståelse över olika former av våld som barn som får vård enligt LVU kan utsättas för, samt hur detta våld presenteras i ett rättsligt sammanhang.	Resultatet visade på att samtliga barn utsattes för någon form av psykiskt våld. Flickor utsattes oftare för olika former av våld. 44 % av flickorna och 12 % av pojkarna utsattes för våld kopplat till heder, skam och kyskhetsnormer.	2	Myndighetsnivå Socialtjänsten arbete med HRV
Olsson (2024). Voices of Women Exposed to Honour-Based Violence: On Vulnerability, Needs and Support from Social Services. Sverige	Studien bestod av semistrukturerade intervjuer med 10 kvinnor i åldrarna 18-25 år.	Syftet med studien var att undersöka vilka faktorer som leder till att personer som utsätts för HRV söker hjälp hos socialtjänsten. Syftet vill även beskriva hur de våldsutsatta upplever det stöd och den hjälp som de får av socialtjänsten. Studien fokuserar på individens egna upplevelser av stödet från socialtjänsten i Sverige.	Resultatet visade att ett flertal kvinnor beskrev socialtjänstens hjälp som livräddande och menade att de socialarbetare som de fick hjälp av, visade förståelse och empati över deras situation. De beskrev också att hjälpen som de fick handlade inte bara om att få skydd utan också om att skapa möjligheter till ett bättre liv. Resultatet visade även att trots socialtjänstens stöd till de våldsutsatta, så fortsatte de att utsättas för förtryck från det omgivande samhället. De våldsutsatta kvinnorna i studien tyckte att det var fördelaktigt när socialtjänsten prioriterade deras säkerhet genom att göra noggranna riskbedömningar och erbjuda fysiska skyddsåtgärder.	2	Myndighetsnivå Socialtjänsten arbete med HRV
Al Gharaibeh (2016). Debating the role of custom, religion and law in 'honour' crimes: Implications for social work. Jordanien.	En fallstudie analys i Jordanien, baserad på data insamlade från domstolsarkiv. Studien berör 24 kvinnor som döddes på grund av hedersmordsmotiv i Jordanien.	Studiens syfte är att beskriva och analysera hedersmord i Jordanien i relation till kultur, religion och lag, för att belysa problematiken och föreslå förändringar i lagstiftning och samhällsnormer.	Studien visade att hedersmord i Jordanien ofta utförs av bröder eller fäder vilket motiveras av familjens rykte eller om man har uppfattat misstanke om omoraliskt beteende från kvinnan i familjen. Offren för hedersmorden är ofta unga kvinnor som är socialt utsatta. Kulturella normer och olika uppfattningar om religion legiti-	2	Myndighetsnivå HRVs påverkan på våldsutsatta

			merar våldet, vilket kräver lagreformer och kulturförändringar för att förebygga detta.		
Villacampa (2025). Approaching Forced Marriage as Family Violence: good Practices from a South-Western European Region. Spanien.	Kvalitativ analys av tvångsäktenskap baserad från semistrukturerade intervjuer med åtta individer, varav 6 var professionella och två var överlevare av tvångsäktenskap. Studien lade fokus på kvinnor och flickor, där det var huvudsakligen unga vuxna och tonåringar som var offer eller riskerade att bli offer för tvångsäktenskap.	Studiens syfte är att identifiera olika åtgärder för att hantera tvångsäktenskap som kan vara till nytta i andra länder, för att främja preventiva åtgärder, skapa en ökad upptäckt av risker för tvångsäktenskap samt att ge förståelse över den här formen av våld gentemot kvinnor.	Studien identifierade fem åtgärder för att hantera tvångsäktenskap: 1) Skapa ett regionalt protokoll för prevention och respons, 2) Ha ett lokalt protokoll om detta, 3) Utveckla specialiserade stödprogram för offer av tvångsäktenskap, 4) Erbjud mentor för prevention och återhämtning, 5) Erbjud en proaktiv polisinsats som har fokus på offret. Dessa åtgärder hade fokus på prevention och skydd snarare än enbart rättslig förföljelse.	2	Myndighetsnivå Socialtjänsten arbete med HRV
Christianson et al (2021) "A woman's honor tumbles down on all of us in the family, but a man's honor is only his": young women's experiences of patriarchal chastity norms. Sverige	Studien bestod av en kvalitativ undersökning baserad på djupintervjuer med 14 unga kvinnor i Sverige i åldrarna 21–32 år. Kvinnorna hade diverse etniska och kulturella rötter i Östafrika och Mellanöstern. Av de intervjuade så var elva födda utomlands och tre i Sverige.	Studiens syfte var att utforska hur unga kvinnor i Sverige med rötter i Mellanöstern och Östafrika följer eller motsätter sig olika hedersnormer och hur dessa normer kan påverka deras livsvillkor.	Studien visade hur unga kvinnor formas av hedersnormer genom utförandet av strukturella och individuella kontroller. De våldsutsatta anpassade sig till eller gjorde motstånd mot familjens hedersnormer vilket kunde leda till olika konsekvenser och repressalier.	2	Individnivå HRVs påverkan på våldsutsatta
Baianstovu & Strid (2024) Complexities facing social work: Honor-based violence as lived reality and stereotype. Sverige	Kvalitativ studie baserad på 59 fokusgruppdiskussioner och 36 individuella djupintervjuer med 235 deltagare i Sverige. De som deltog i studien var 199 professionella socialarbetare, poliser, jurister m.fl. och 36 personer med personlig erfarenhet av HRV. De hade olika bakgrunder och bestod mestadels av kvinnor.	Studiens syfte var att undersöka hur HRV kan förstås ur olika perspektiv, samt vilka konsekvenser detta kan ha för klienter och socialarbetare.	Resultatet visade på att HRV består av olika stereotypiska bilder på kön, ålder, nationalitet, religion och sexualitet. Detta kunde skapa hinder för socialarbetare då det kunde vara svårt att ge lämpligt stöd, vilket kunde minska de våldsutsattas förtroende för samhället.	3	Myndighetsnivå Socialtjänsten arbete med HRV

5.2 Individnivå

Hedervåld är ett mångfacetterat fenomen där HRV innefattar olika former av våldstyper såsom, psykisk, fysisk, materiellt, sexuellt våld, samt att individen kan tvingas att ingå i ett äktenskap. Detta kan utövas genom att kollektivet tvingar den våldsutsatta att resa till kollektivets hemland, där de senare kan giftas bort. I vissa

fall kan även könsstympning förekomma som är en form av sexuellt våld. Våldsförhållningarna kan komma i uttryck genom att kollektivet hotar den våldsutsatta och dennes partner om de inte följer de hedernormer som kollektivet har inrättat, eller om kollektivet inte accepterar valet av ens partner. Ett kollektiv som lever efter hedersnormer utövar HRV för att upprätthålla familjens status och anseende för ett samhälle eller sin omgivning. Det går ut på att man ska hindra kollektivet från att bryta mot de normer som råder, och följa de värderingar och krav som kollektivet ställer på en. Här är alltså synen som omgivningen har på kollektivet viktig att upprätthålla, då kollektivets heder är baserat på familjens agerande (Schlytter och Rexvid 2016). Som sagt kan våldet komma i uttryck på olika sätt, vilket kan göra det komplicerat att identifiera våld som har ett hedersmotiv. Kontroll och övervakning av individen kan även betraktas som HRV, där individens autonomi kan kraftigt begränsas. Våldsutövarna kan vara vem som helst inom kollektivet, det kan t.ex. vara att ett syskon tvingas av kollektivet att övervaka ens syskon så att denne inte umgås med killar. Det syskon som övervaka den andre, ses som upprätthållare av hedersnormer, däremot kan det förbises att om denne inte utövar kontroll, kan den själv få repressalier för det. Således kan kollektivets medlemmar tvingas att utöva HRV, oavsett om det är kvinnor eller män då de riskerar att straffas om de inte gör det. De våldsutsatta kan ha svårt att få hjälp av samhället, då de inte alltid vet vilken instans som de behöver kontakta för att få hjälp med sina problem, där det oftast är pojkar som inte söker den hjälp som de behöver. Hjälpen kan vara svår att erbjuda, då våldet oftast sker inom kollektivet vars omgivning accepterar HRV och där våldet sker öppet. Däremot kan våldsutövande ske i det dolda, vilket kan göra det problematiskt att upptäcka. Upprätthållandet av hedersnormer är viktigt för de som utövar våldet, då bilden över kollektivet baseras på att samtliga individer följer normerna. Om samtliga individer inte gör detta, kan kollektivet känna skam ifrån sin omgivning, vilket sätter press på de som utövar våldet att återuppta familjens heder genom repressalier. De som utövar våldet är oftast de som befinner sig i ett kollektiv som har starka patriarkala och hierarkiska strukturer, där t.ex. krav på en kvinnans kyskhets står i centrum. HRV i sig är komplicerat, då Schlytter och Rexvid (2016) menar på att individer inom ett kollektiv kan både vara våldsutsatta och våldsutövare, vilket de kan skifta emellan från och till (Ibid.).

Examensarbetets frågeställningar delas in i två områden där den ena lyfter fram problem på individnivå, medan den andra lyfter fram problem på myndighetsnivå. Teman har identifierats för samtliga artiklar där de delades in i några av de nivåer som har presenterats i resultattabellen.

5.2.1 Hedersrelaterat våld och förtryckets komplicerade karaktär

Enligt Björktomtas (2019) studie kan det symboliska våldet, alltså det våld som är "osynligt" och som inte sker fysiskt, inom HRV förstås genom två teman. Det ena temat är det heteronormativa systemet som består av traditionella könsroller, där det förekommer dolda former av våld som styrs av normer som upprätthålls av de patriarkala strukturerna inom familjen. Ett exempel på konsekvenserna av en dold form av våld är att kvinnorna från Björktomtas (2019) studie, som har utsatts för HRV, berättade att de kände en psykisk påfrestning från kollektivet, där deras känsloladdade koppling till sin familj, spelade en avgörande faktor för att våldsutövare skulle kunna upprätthålla olika restriktioner och våldsutövande. Det andra temat berör kyskhets och heder inom kollektivet. Kvinnornas kyskhets är det som står i centrum för hela kollektivets anseende och heder. De normer som finns inom kollektivet kräver att kvinnorna lever upp till kyskhetskraven, för att om de inte

gör det, riskeras kollektivets rykte att bli nedsmutsad. Syftet med att bevara kyskhet inom familjen beror på att kollektivet vill att familjen ska respekteras och accepteras av sin omgivning. Björktomta (2019) menar på att dessa värderingar och normer är traditionella och återkommande, som delas in i tre huvudsakliga områden. Det ena området är att det finns en norm som styr kollektivets ära och heder som är starkt anknuten till hur döttrarna i familjen betar sig, samt krav på deras kyskhet. Följden av att en dotter skulle bryta mot kravet på kyskhet, kan leda till att hela kollektivet upplever skam och blir utstötta från sin omgivning. Det andra området är att det finns en strikt sexuell moral om t.ex. vem man får ingå i en relation med, där det förekommer en omfattande kontroll över kvinnans sexualitet. Det tredje området är de praktiker och könsbaserade roller som finns inom ett kollektiv. Mannen är den som anses vara försörjare av familjen, medan kvinnorna är det som har ansvaret att ta hand om barnen och hemmet (Björktomta 2019).

I sin studie, lyfter Björktomta (2019) fram ett fall som berör en ung flicka som inte var myndig, där hon berättar att det kollektiv som hon ingick i, hade kontroll över hennes liv. Familjen förväntade sig att flickan skulle dra ett stort lass rörande hushållssysslor när hon kom hem efter skolan, som inte var proportionerligt till hennes ålder. Det fanns krav på att flickan skulle städa hemmet, laga maten, ta hand om hemmets sysslor, samt att hon skulle ta hand om sina syskon. Samma förväntan på flickan hade kollektivet inte på hennes manliga syskon, utan förväntningarna ställdes endast på kvinnorna i familjen. Utifrån ett intersektionellt perspektiv kan detta tydliggöras utifrån att samhället, i detta fall kollektivet och dess anslutna omgivning, skapar en förebild över vad en person ska göra utifrån dess kön. Männerna ska vara de som upprätthåller kollektivets heder och försörjer familjen, medan kvinnorna ska sköta om hemmet och barnen (Björktomta 2019).

Enligt Olsson & Bergman (2022) förekommer det även dolda våldshandlingar inom en hederskontext, som inte ger ära eller heder åt våldsutövaren om de utför våldet. Trots detta utövas ändå våldshandlingarna på grund av rädslan för att känna skam från omgivningen som kan omfatta hela kollektivet. Det är just den här rädslan för skam som kan vara kraftigt styrande till att individer utövar HRV, där risken är att våldet eskalerar. Hedersstrukturer kan leda till ökad risk för våld i nära relationer, där kvinnor som ingår i ett äktenskap kan utsättas för våld, eller att kvinnor tvingas att dölja sitt val av partner, då det inte skulle accepteras av kollektivet. Den partner som är i ett förhållande med någon som utsätts för HRV, kan själv utsättas för våld om deras kärleksrelation skulle avslöjas. Olsson & Bergman (2022) menar på att HRV är ett komplext fenomen som består av olika hierarkier och maktstrukturer, där våld oftast utövas inom kollektivet där flera individer kan utsätta och utsättas för våld samtidigt. Likt det som Schlytter och Rexvid (2016) kom fram till, kan en individ byta från att vara våldsutövare till våldsutsatt flera gånger, vilket kan göra det problematiskt för samhället och den professionella att identifiera rätt hjälp som individen behöver. Vidare poängterar Olsson & Bergman (2022) att erkännandet av att det finns roller som kan ändras inom kollektivet, där individen kan vara både offer och förövare, inte får leda till att man bortser från de grundläggande patriarkala maktordningar som är dominant inom hederskulturen. Det finns en djupt inrotad och strukturell problematik som måste belysas för att kunna förebygga och motverka HRV (Olsson & Bergman 2022).

Olsson & Bergman (2022) presenterar i sin studie om den våldsutsattas problematik i att flytta från det destruktiva kollektivet, då beslutet inte endast handlar om

att lämna en destruktiv hemmiljö, utan det handlar också om att bryta med sin familj, släkt och sin kultur, vilket i vissa fall är den enda gemenskapen som individen har. Särskilt problematiskt blir det för dem som har migrerat till Sverige och befinner sig i en integrationsprocess. Utifrån studien visas det att de kvinnor som migrerar till Sverige genom ett äktenskap, kan hotas av den våldsutsatta att deras uppehållstillstånd upphör om de inte sköter sig och lyder hedersnormerna. Oftast sker detta från makens sida där man kontrollerar vad kvinnan får göra, och vilka den får och inte får träffa. Därför är det viktigt för socialtjänsten att ha tydliga riktlinjer över hur HRV ska arbetas med och identifierats, vilket inte alltid är fallet, vilket resulterar i att våldsutsatta faller mellan stolarna (Olsson & Bergman 2022).

Sammanfattningsvis kan HRV komma i uttryck på olika sätt. Det är våld som kan vara både materiellt, psykiskt, fysisk och sexuellt, där hot riktat mot våldsutsatta och våldsutövare kan förekomma. Våldet kan utövas av familjemedlemmar, men det kan även utövas av de som befinner sig i en omgivning som legitimerar våldsförhållningarna. Syftet med att utöva HRV är för att bevara familjens heder, för att inte de ska känna skam från sin omgivning där deras status kan vara starkt anknuten till kollektivets upprätthållning av hedersnormer. Tillsammans belyser de olika teorierna hur HRV inte enbart handlar om individuella faktorer, utan det består också av strukturella och intersektionella faktorer. Faktorer som kan skapa beroende och framkalla rädsla, där socialkonstruktivismen kan användas som ett hopp för att förändra hedersnormerna.

5.2.2 Påverkan på den våldsutsatta individen

Akpinars (2003) studie som är grundad i intervjuer med kvinnor från Turkiet som har migrerat till Sverige, visar på att integration som är bristfällig där diskriminering förekommer inom en migrationskontext, kan leda till att individer från ett kollektiv bevarar sin gamla kultur och fortsätter med sitt våldsutövande gentemot kvinnan. Akpinar menar på att det är viktigt att etablera ett intersektionellt perspektiv, där HRV gentemot kvinnor kan ses som en faktor till starka patriarkala strukturer inom ett kollektiv. Detta särskilt då män som inte straffar kvinnor som inte lever efter hedersnormerna, riskerar att stämplas som icke maskulina. Genom ett intersektionellt perspektiv träder det fram hur migration kan utöka hedersutövandet. De som har flytt till ett land som inte har samma kulturella identitet som man själv har, kan utöka sitt hedersutövande för att bevara kollektivets kulturella identitet så att de inte anpassar sig till det nya landet (Akpinar 2003).

Sedem & Ferrer-Wreders (2015) studie kastar ljus på hur känslor såsom skam, skuld och rädsla präglar livet på ett flertal kvinnor som lever under HRV. Rädsla är en känsla som är central hos både flickor och föräldrar, men det uttrycks på olika sätt. Flickorna beskriver oftast en ambivalent inre strid där de växer upp inom ett destruktivt kollektiv som utövar fysisk och psykiskt våld, samtidigt som de är rädda för att förlora familjen om de skulle försöka bryta sig fri. De kan uttrycka oro för att hamna på ett fosterhem efter socialtjänstens ingripande, bli hemlösa eller bli socialt isolerade om de bryter med kollektivet, då de i vissa fall är det enda sociala umgänget som den våldsutsatta har. Studien visade även på att det fanns en rädsla för att hamna i socialtjänstens system där de kan erbjuda insatser, då det oftast fanns en bristande tillit till myndigheterna. Därför är det många våldsutsatta som väljer att stanna kvar under destruktiva förhållanden, där man lyder kollektivets hedersnormer. Kvinnorna styrs alltså av rädslan för repressalier,

att bli uteslutna från kollektivet och dess omgivning, men även för att det kan finnas en känsla av skam om man skulle bryta mot de normer som kollektivet har satt upp. För skammen kommer inte endast påverka den våldsutsatta, utan det kommer att påverka hela kollektivet. Alltså riskerar den våldsutsatta att underordna sig till kollektivet normer, som oftast har en stark patriarkalisk struktur, där varje medlem i kollektivet förväntas följa de normer som kollektivet lever efter (Sedem & Ferrer-Wreder 2015). För att utmana kollektivets normer och bli mer självständig, visade det sig att kvinnor i Christianson et al. (2021) studie levde ett dubbelliv där de motsatte sig de regler som kollektivet har satt upp. Man umgicks med människor som man inte fick umgås med och ingick i kärleksrelationer som inte var tillåtna av kollektivet. Detta i form av man gjorde sig fri från kollektivets grepp över den våldsutsatta, där man flyttade hemifrån så snabbt som man kunde och studerade för att komma in på en utbildning som var så långt från kollektivet som möjligt (Christianson et al. 2021).

Den våldsutsattas relation till sina föräldrar stämplas oftast av psykiskt våld, där man inte känner tillit till sin förälder. Även ifall de som har utsatts för HRV flyttar hemifrån, är det fortfarande många som har kvarstående men efter sin uppväxt. Man kan ha kvarstående ångest, kollektivet kan fortfarande ha kontroll över individen genom att man t.ex. inte accepterar individen val av partner. Om den våldsutsatta skulle motsätta sig detta, kan denne uteslutas från kollektivet (Sedem & Ferrer-Wreder 2015). Utifrån studien valde kvinnorna att inte stå emot familjens våldsutövande, då de kände att det inte hade lett någonstans och hade fått negativa konsekvenser i stället. Det hade bildats en uppfattning över att detta är deras livssituation just nu. Utifrån ett socialkonstruktivistiskt perspektiv förklaras den här uppfattningen med att kvinnorna ser att detta är deras verklighet just nu, där de som kvinna har andra krav på sig. Genom den interaktion som har skett mellan de våldsutsatta och kollektivet, har det bildats en verklighet över hur individen ska leva sitt liv, då det är den uppfattningen som är accepterad av den våldsutsattas omgivning. Men Burr (2025) menade på individen skulle vara kritisk till det som anser vara självklart, där den våldsutsattas känsla av att någonting är fel med att leva på detta sätt, kan användas för att gå emot kollektivets hedersnormer. Detta kan bilda en brytningspunkt till att den våldsutsatta försöker ta sig från kollektivets grepp om individen, men det kan hindras av rädslan för att förlora sitt sociala umgänge och bli socialt isolerad (Ibid.).

5.2.3 Förebyggande insatser på individnivå

Förövare som tillhör hederskulturer påverkas ofta av att vara utanför majoritetssamhället, där social isolering och brist på integrering försvårar situationen. Enligt Ouis (2021) studie så löper nyanlända föräldrar som inte har något jobb eller utbildning, större risk för att upprätthålla hedersnormer och utöva HRV inom kollektivet. Studien visade på att utanförskap från majoritetssamhället ökar risken för att utsättas för våld, då kollektivet stärker sina hedersnormer för att på så sätt kunna upprätthålla ordning. Däremot kan en lyckad integration leda till att ett kollektiv överger sina hedersnormer, och antar ett nytt social status som är baserat på var man bor någonstans och vilken utbildning som man har. Utifrån ett intersektionellt perspektiv kan detta förstås genom att vissa löper större risk för att utsättas för våldet, och på så sätt kan man arbeta för att människor ska integreras in i samhället (Ouis 2021).

För att förebygga våldet kan socialarbetaren medla mellan samtliga familjemedlemmar. Socialarbetaren kan arbeta med att lyssnas på den våldsutsattas upplevelser och önsknings, som sedan kan förmedlas vidare till övriga familjemedlemmar för att undvika konfrontation. Därefter kan familjen själv försöka hitta lösningar på den problematik som har lyfts fram. Den här metoden användes för att försöka undvika att familjemedlemmarna känner skam och skuldbelägger varandra, där man vill främja en positiv dialog inom familjen. Arbets sättet fyller funktionen att främja individens autonomi, men det är viktigt för socialarbetaren att stötta den våldsutsatta efteråt så att denne inte utsätts för någon form av fara. Utifrån ett socialkonstruktivismen kan motsätta sig den sanning som har bildats av kollektivet, där man ska leva efter hedersnormer. Det kan ge hopp om förändring för den våldsutsatta, där man kan arbeta med kollektivets syn på heder genom att man öppnar upp för social interaktion mellan parterna och ifrågasätter kollektivets normer. Här fyller den utomstående aktören som deltar i t.ex. familjeterapi en viktig roll i att lyssna på samtliga parter, samt att man informerar om hur olika normer ser ut i samhället. Den utomstående aktören kan informera om de värderingar och lagar som gäller i det land som man befinner sig i, vilket kan utmana den traditionella patriarkala strukturen som kan följa med från individens ursprungsland. Detta för att kunna komma fram till en långsiktig lösning för att förebygga HRV (Ouis 2021).

I studien framkommer det även att det är vanligt att våldsutsatta känner misstro inför myndigheter såsom socialtjänsten, där man hellre vänder sig till ungdomsmottagningar eller skolpersonal. De våldsutsatta framför att de känner en oro kring att rykten ska spridas till omgivningen, om de söker den hjälp som de behöver. De känner även en stark oro till att motsätta sig föräldrarnas hedersnormer, på grund av det patriarkala strukturer som styr kollektivet. Därför kan det vara mer problematiskt att erbjuda gruppsamtal, och i stället erbjuda individuella stödsamtal till den som behöver det. Om det skulle behövas en tolk under stödsamtalet, är det viktigt att denne inte har samma kulturella bakgrund som den våldsutsatta, då våldsutsatta har uttryckt att de känner en oro för att denne ska sprida informationen vidare, även ifall denne är omfattad av en tystnadsplikt (Ouis 2021).

5.3 Myndighetsnivå

Myndighetsnivån lyfter fram t.ex. organisatoriska brister som gör arbetet med att förebygga HRV mer komplext.

5.3.1 Hedersrelaterat våld och förtryckets komplicerade karaktär

De flickor och kvinnor som utsätts för HRV är oftast individer som tillhör ett kollektiv som har låg socioekonomisk status, är minoritet, har starka patriarkala familjestrukturer, vilket är kategorier som ökar deras sårbarhet, enligt Alizadeh et al. (2011) studie. När de våldsutsatta söker hjälp och stöd för sina problem, vänder de sig ofta till de anställda inom sjukvården, ungdomsmottagningar eller skolan. De anställda uttrycker att de har svårt att hantera sådana komplexa fall, vilket beror på otillräcklig kunskap inom området, där man är rädd för att förvärra individens situation om man försöker hjälpa den. Personal har i studien uttryckt att de känner en oro för att de ska bli upptäckta av familjen, om de är i kontakt med den våldsutsatta (Alizadeh et al. 2011). För att arbeta mot detta föreslår forskare en teoretisk modell som består av en riskbedömning som grundar sig på flickans känslor och uppfattningar. Utifrån riskbedömningen kan man därefter välja åtgärder som kan stärka individens självförtroende och autonomi. Alizadeh et al. (2011) föreslår att denna modell är användbar inom socialtjänsten, skolan och andra

lämpliga myndigheter för att kunna främja kunskap och arbeta förebyggande. I arbetet med våldsutsatta, har det i studien påtalats från personal som jobbar inom skola och vården, att våldsutsatta har uttryckt att de vill ha en fristad där man kan berätta fritt om sin situation, utan att det riskerar att avslöjas och att familjen får reda på att de har sökt hjälp. Därför är det av största vikt att man kan erbjuda en trygg miljö där den våldsutsatta kan söka den hjälp som den behöver (Ibid.).

Utifrån Högdin et al. (2025) studie bör skolan se HRV som en betydande del av deras värdegrundsarbete, för att undvika att de som utsätts för våldet inte osynliggörs. I Sverige är det så att tillgången till resurser och stöd varierar från skola till skola, och de resurser som skolorna har, baseras i vissa fall på vilket område som skolan befinner sig i, samt det behov som skolpersonalen har uttryckt behövs för att arbeta med våldet. Personalen uttrycker att de har ett stort bedömningsutrymme på vilka resurser som krävs för att hantera fall som berör HRV, och hade hellre velat se tydliga riktlinjer från ledningen. De upplever att de känner osäkerhet i hur de ska hantera våldet och efterfrågar därför ökad utbildning inom området, där de kan få reda på metoder som de kan använda sig av i mötet med den unga som utsätts för HRV (Högdin et al. 2025). Erkännandeteorin belyser vikten av att bygga ett förtroende mellan de professionella yrkesutövarna och den våldsutsatta. Detta för att den våldsutsatta ska kunna få stöd i att få kontroll över sitt eget liv och främja sin egen självutveckling, med hjälp av de insatser som myndigheterna kan erbjuda. Således betonar teorin att ett empatiskt förhållningssätt främjar validering som i sin tur reparerar den moraliska skada som har uppstått. Resultatet i Högdin et al. (2025) studie visade på att det fanns ett antal skolanställda som tvekade till att göra en orosanmälan, på grund av att man inte litade på socialtjänstens förmåga att hantera hedersrelaterade fall, även ifall det är skyldiga till att göra det. Personalen var även rädd för vad en orosanmälan kunde leda till. I Högdin et al. (2025) artikel kan erkännandeteori användas för att förstå hur socialarbetarnas upplevelser av låg legitimitet och begränsat handlingsutrymme påverkar deras arbete. Enligt Honneth (2003) så är erkännande någonting som är fundamentalt för personlig utveckling och skapandet av egenmakt. Teorin belyser i detta fall vilka dilemman och strukturella utmaningar som socialarbetaren kan ställas inför i sitt arbete med HRV. Det kan vara utmaningar såsom bristande resurser i utbildningar kring HRV, bristande riktlinjer hur man ska hantera sådana ärenden samt en gemensam bild över hur HRV ska identifieras och hanteras. Den här bristen kan leda till att socialarbetarens handlingsutrymme begränsas, på grund av den känsla av maktlöshet som kan uppstå till följd av dessa brister. I erkännandeteori framförs ett begrepp om moralisk skada som uppstår när, i detta fall, socialarbetaren inte får bekräftelse över sin kompetens och olika erfarenheter från sitt arbete. Moralisk skada kan leda till att socialarbetaren inte känner att deras arbete uppskattas, värderas eller uppmärksammas, vilket kan påverka den professionellas självförtroende. Socialarbetaren kan även känna att de blir hindrade i sitt arbete med HRV, när deras handlingsutrymme begränsas av ledningen, där deras arbete kan gå i motsatt riktning till deras syn på vad som är etiskt rätt att göra. Erkännandeteorin kan användas för att lyfta fram de moraliska dilemman som skolpersonal kan ställas inför när det gäller att rapportera misstankar om HRV. Detta i och med att de själva kan utveckla en moralisk skada där de känner en oro kring vad deras rapport om misstänkt HRV mot ett barn, kan få för konsekvenser för individen. Brister på tydliga riktlinjer om hur personal ska hantera fall som berör HRV försvårar situationen, då personal behöver själv göra bedömningen av vad som är etiskt rätt att göra. Detta övervägande kan vara svårt att göra i dessa

fall i och med de varierande omständigheter och komplicerade karaktär som HRV har (Ibid.).

5.3.2 Påverkan på den våldsutsatta individen

I Al Gharaibeh (2016) studie analyserades jordanska rättsfall där kvinnor hade mördats i ett hederssyfte. Våldsutövarna var män som oftast var bröder, fäder, släkt till den mördade kvinnan, och motivet till att de utförde mordet var att man ville bevara familjens heder. Kvinnorna ansågs skada kollektivets heder genom att det fanns misstankar om att de var otrogna, vägrade lyda kollektivets hedersnormer, försökte skilja sig och i vissa fall på grund av att de blev våldtagna. När de blev våldtagna ansågs inte kvinnan vara ett offer, utan det ansågs vara hennes fel att hon blev våldtagen och att det var hon som skapade skam för kollektivet till följd av detta. Det är kvinnans sexualitet och krav på kyskhet som är centralt för att upprätthålla kollektivets heder, där en kvinna som inte följer dessa krav riskerar att påverka kollektivets status till det negativa. Berättelser från kvinnor har hämtats in, där de beskriver att de lever under en konstanta psykiska- och fysiska påfrestning från kollektivet som har kontroll över kvinnorna. Vidare kommer det fram i studien att bröder inom ett kollektiv, kan förväntas att upprätthålla familjens heder genom att mörda sitt syskon, vilket kan uppmuntras av kollektivet. Om de motsätter sig dessa förväntningar, kan det leda till olika former av repressalier (Al Gharaibeh 2016). Studien är baserad i Jordanien, men den visar på att det kan finnas djupt rotade könsroller och olika sociala konstruktioner kring hur en kvinna ska vara och uppföra sig. Kollektivets hedersnormer kommer inte nödvändigtvis att försvinna om de migrerar till ett nytt land, utan de kan förstärkas för att motsätta sig samhällets kultur som inte stämmer överens med ens egna, vilket kan utövas av näst kommande generationer (Ibid.).

Utifrån ett intersektionellt perspektiv kan man se att kvinnor förtrycks på grund av deras kön, där det klimat som kvinnorna växer upp i påverkar hur de utsätts för våld som är kopplat till heder. Det kan t.ex. vara att kvinnorna befinner sig i en miljö där det finns en uppfattning kring vad kvinnor ska göra, och vad män ska göra. I detta sammanhang bör kvinnorna uppföra sig och leva efter de hedersnormer som har etablerats. Kvinnan kan utsättas för våld, även ifall denne inte själv bryter mot normerna. Kravet på kvinnans kyskhet är så centralt för kollektivets heder så att om hon blir våldtagen, kan det ändå ses som att hon sätter skam på kollektivet (Al Gharaibeh 2016). Kvinnans oskuld är en social konstruktion som har stor betydelse för kollektivets heder, särskilt i de samhällen där det råder en förväntan på kvinnors kyskhet fram till giftermål. De kvinnor som lever i dessa samhällen behöver alltså anpassa sig till de sociala konstruktioner som den kvinnliga rollen innebär (Mattson 2021).

5.3.3 Socialtjänstens arbete med HRV

I Olssons (2024) studie lyftes det fram positiva erfarenheter från de kvinnor som har brutit sig loss från HRV, där de uttrycker att socialtjänsten har erbjudet stöd såsom ekonomiskt bistånd, skyddad identitet och boende, stödsamtal, starkt samarbete med polisen, vilket har varit avgörande för kvinnorna att bryta sig fri ifrån våldet. De insatser som har uppskattats av den våldsutsatta är insatser som visar respekt för individen självbestämmande. Många kvinnor i studien anser att de inte har blivit diskriminerade av socialtjänsten baserad på deras kön, ålder eller etnicitet, men att myndigheten däremot inte kan erbjuda den psykiatriska hjälpen som de behöver. Oftast upplever de våldsutsatta kraftiga känslor av skuld, ångest, depression, som de behöver hjälp med för att kunna bearbeta sina upplevelser och

känslor (Olsson 2024). Trots att individer har haft positiva upplevelser av socialtjänsten, kvarstår bristen på tillit till socialtjänsten där individer har en negativ syn på myndigheten vad gäller uppbrottsprocessen. Detta kan bero på att någon i den våldsutsattas omgivning inte har fått den hjälp som den behöver från socialtjänsten, eller har inte tagits på allvar. Därför blir deras erfarenheter det som präglar den våldsutsattas syn på socialtjänsten (Ibid.).

Utmaningar kvarstår i socialtjänstens arbete där stereotypiska bilder över HRV kan orsaka att vissa individer osynliggörs, där socialsekreterarna förbiser intersektionella aspekter vilket kan påverka de beslut som de fattar. Det kan vara att socialarbetaren bortser från att vissa individer kan utsättas för HRV där man ser offer som en homogen grupp, och på så sätt erbjuds de inte det stöd som de behöver då de inte anses vara våldsutsatta (Baiastovu & Strid 2024). Utifrån ett intersektionellt perspektiv kan man anpassa de insatser som socialtjänsten erbjuder, utifrån olika faktorer såsom etnicitet och kön där man adresserar hur faktorerna interagerar med varandra, för att motverka en specifik form av utsatthet. Här kan t.ex. kvinnor behöva få mer stöd i att hantera kravet på kyskhet som ställs från kollektivet, medan pojkarna kan behöva bli erkända som offer då de inte tillhör det stereotypiska offret för HRV (Ibid.).

För övrigt, erbjuder socialtjänsten insatser som är riktade till familjer där det förekommer HRV. Problematiken med detta är att tjejer som utsätts för våldet och kontrolleras av kollektivet, inte alltid vågar uttala sig om sina personliga erfarenheter och känslor, då de kan känna oro för eventuella repressalier om de gör detta. I sådana fall har det varit viktigt att den professionella har kunskap kring området, samt har en vana vid att arbeta med barn och unga, där man kan göra en utvärdering av det våld som förekommer i hemmet och vilka konsekvenser som det har för barnet. Att socialarbetaren har denna kunskap gör det lättare att validera barnets känslor som kan komma till uttryck, vilket öppnar upp för dialog med barnet för att ta reda på vilka insatser som socialtjänsten kan erbjuda för att värna om barnets bästa (Linell 2017).

I Villacampas (2025) studie som baserades i Katalonien i Spanien, identifierade Villacampa fem olika åtgärder för att hantera, förebygga och upptäcka tvångsaktenskap. De fem identifierade åtgärderna var: att det fanns regionalt protokoll för prevention och respons, lokala protokoll, specialiserade stödinsatser för offer, mentorer för prevention och återhämtning samt en proaktiv polisinsats som hade fokus på offret. Regionala protokoll för prevention och respons skapade ett samarbete mellan olika professionella grupper i syfte att upptäcka och förebygga tvångsaktenskap, samt att man intervenser i de fall som berörde tvångsaktenskap (Villacampa 2025). Fokus lades på de våldsutsattas mänskliga rättigheter där deras olika behov var prioriterade, samt att man arbetade för att reducera den kulturella stigmatiseringen som kunde uppstå vid fall som berörde tvångsaktenskap. Lokala protokoll grundade sig i initiativ i varje län som kompletterade de regionala protokoll som hade tagits fram. Det ser olika ut i varje län, så det utvecklades särskilda åtgärder för varje område i syfte med att insatserna skulle bli mer effektiva. Åtgärder som var anpassade till varje läns behov där t.ex. åtgärder såsom att separera den våldsutsatta från kollektivet kunde bli aktuella. Det utvecklades även specialiserade stödinsatser för de offer som var i risk för tvångsaktenskap. Specialiserade stödinsatser där professionella yrkesutövare erbjöd olika interventionsprogram för de våldsutsatta med fokus på psykiskt stöd, boende, ekonomisk hjälp samt utbildning för att främja ett självständigt liv. Det är ett program som är indi-

vidanpassat och kan pågå under så lång tid som det behövs. Mentorerna för prevention kunde vara de som hade utsatts för tvångsäktenskap och hade tagit sig ut ur det. Den här åtgärden var väldigt uppskattad av de våldsutsatta, då de kände att de hade någon som de kunde vända sig till och som förstod deras komplexa situation. Den sista åtgärden var polisinsatser som hade fokus på den våldsutsatta, där man arbetade proaktivt för att tidigt kunna upptäcka risken för tvångsäktenskap och kunna hänvisa den våldsutsatta till rätt stöd, i stället för att enbart ge ett straff till våldsutövaren. Dessa insatser skedde i samarbete med socialtjänsten för att kunna ge ett så pass bra stöd till den våldsutsatta, som möjligt (Ibid.).

Utifrån Linell (2017), Olsson (2024), Villacampa (2025), Baianstovu & Strids (2024) studier, arbetar socialtjänsten med HRV genom att använda sig av ett intersektionellt perspektiv där teorier om kön, makt och patriarkala strukturer spelar en betydande roll. Det ger en förståelse över hur HRV består av komplicerade maktrelationer som finns på individnivå, familjenivå och en nivå som består av normer som har satts upp i samhället. Rollen som ett intersektionellt perspektiv har är att det hjälper oss att förstå hur olika faktorer skapar HRV och hur dessa faktorer påverkar våldsutsattas erfarenheter av våldet. Det hjälper socialarbetaren att ha ett annat synsätt såsom att pojkar kan också utsättas för HRV, även om fokuset ligger på förtrycket gentemot kvinnorna (Baianstovu & Strid 2024).

5.3.4 Förebyggande insatser på myndighetsnivå

I Norberg & Törnsén (2013) studie berättar rektorer att de möter hedersrelaterade fall i sin vardag. Det kunde vara att tjejer inte tilläts utbilda sig inom de ämnen som stod emot föräldrarnas uppfattningar och regler. De krav som var vanligast i hederskontexter var att tjejerna i familjen inte fick delta på skolans simundervisningar eller andra aktiviteter där det ingick blandade grupper med flickor och pojkar. Även fall där flickornas fritid var kraftigt begränsad uppmärksammades av skolpersonalen, där det ställdes krav på flickorna att hjälpa mödrarna i hushållet direkt efter skolan. Om flickorna skulle ställa sig emot detta eller några andra normer som kollektivet lever efter, berättade rektorerna i studien att de hade sett flickorna bli förföljda och hotade av sina släktingar. Även fall som berör tvångsäktenskap togs upp av rektorerna, där flickorna var borta under en längre period av studietiden och kom tillbaka som nygifta. Vissa flickor hade även kontaktat skolpersonal då de kände sig rädda för att bli bortgifta. Vidare identifierades det även problem om att kollektivet som stöttar sina döttrar till att leva ett självständigt liv, blir utsatta för påtryckningar av sin omgivning där t.ex. farföräldrar och avlägsnade släktingar hotar kollektivet som inte bevarar hela släktens hedersnormer. Rektorerna har en viktig roll i att hantera fall som berör HRV, där man ska arbeta aktivt för att identifiera de elever som utsätts och riskerar att utsättas för våldet. Särskilt då skolpersonal har en skyldighet enligt lag att anmäla till socialtjänsten om ett barn far illa (Norberg & Törnsén 2013).

Gruber (2011) i sin studie förmedlar att insatser i skolan vad gäller barn, kan ta sig an ett projekt som handlar om att individer ska integreras in i det svenska samhället. I det här projektet kan man fokusera på rättigheten till god uppfostran, jämlika könsrelationer och samhällsnormer, där man även erbjuder räddningsinsatser för att ge stöd till de som utsätts för HRV. De insatser som erbjuds utgår oftast ifrån välvilja som riskerar att bygga på förutfattade meningar om vilka som kan bli utsatta för hedersvåld, vilket riskerar att splittra individer där de som utsätts för våldet sticker ut ifrån de andra eleverna. Samtidigt kan föreställningar om vad som är HRV utifrån en svensk synpunkt, leda till att frågan blir polariserande där

olika grupper tolkar fenomenet på sitt eget sätt, i stället för att ha det som en gemensam diskussionspunkt mellan skola, föräldrar och elever. Ur ett intersektionellt perspektiv kan man förstå hur etnicitet och kön samspelar med varandra när det gäller utbildning som berör HRV. I utbildningen framstår framför allt kvinnor med invandrabakgrund som offer som behöver hjälp och stöd från samhället medan pojkar behöver utbildas i svenska normer och värderingar för att inte bli våldsutövare. Den här vi och dem uppdelningen riskerar att skapa stereotypiska uppfattningar kring vissa personer och grupper. Därför är det viktigt att man inrättar protokoll som undviker uppdelningen, för att motverka stigmatisering och stereotypiska uppfattningar (Gruber 2011).

Socialtjänstens insatser gällande fall som berör HRV består av både negativa och positiva effekter. Inom socialtjänsten finns det hinder i arbetet med att hjälpa de som utsätts för våld. Socialtjänsten arbetar för att främja individens självständighet och göra så att den våldsutsatta kommer ifrån sina förövare, samtidigt som de vill stärka individens sociala nätverk för att minimera social isolering, men de vill också att den våldsutsatta ska ha en god relation till sina föräldrar, så att de en dag kan återförenas. Wikström & Ghazinour (2010) studie har kommit fram till att skyddat boende har funktionen att ge akut säkerhet till den våldsutsatta, men konsekvensen av insatsen är att det kan skapa social isolering. I studien har kvinnor som har blivit beviljade skyddat boende uttryckt sig att de känner sig som fångar, där deras frihet och kontakt med omvärlden begränsas. Detta resulterar i att de känner ångest och en nedstämdhet, vilket kan leda till att de söker sig tillbaka till kollektivet som utövar våldet mot denne, då det kan vara individens enda sociala nätverk. Socialtjänsten som beviljar skyddat boende behöver arbeta för att stärka individens sociala nätverk och motverka social isolering, så den inte känner sig tvungen till att återvända till sin destruktiva hemmiljö. Kritiken mot beviljandet av skyddat boende är att det saknas ibland en plan för vad som ska hända efter insatsen, där långsiktiga effekter av insatsen är oklara. I andra fall som berör HRV såsom barn- och tvångsäktenskap, har socialtjänsten kritiserats för att agera osäkert kring frågan, då det finns en bristande kunskap om området. Trots att våldsutsatta har uttryckt att de känner oro för att giftas bort, förekom det fall i studien att de i kontakt med vissa myndighetsutövare inte togs på allvar. Brist för förståelse över individens situation förekommer, där den våldsutsattas känslor inte valideras, vilket spär på misstron till socialtjänstens arbete som oftast finns hos de våldsutsatta (Wikström & Ghazinour 2010).

6. Diskussion

I det här avsnittet kommer det att föras en diskussion om resultatet och metoden i litteraturstudien.

6.1 Metoddiskussion

För det här arbetet valde jag att göra en systematisk litteraturstudie för att jag ville sammanfatta och slå samman forskning från ett visst område. Arbetet har genomförts på ett strukturerat och noggrant sätt för att kunna hitta, analysera och sammanställa vetenskapliga artiklar som var relevanta för området. Att använda sig av en litteraturstudie ansåg jag vara lämpligt för studiens syfte, då den bland annat inte behövde genomgå en etikprövning där man inte riskerar att utsätta individer som redan är utsatta för ytterligare påfrestningar. I genomförandet av min systematiska litteraturoversikt har jag haft i åtanke att det är en arbetsform som kan påverka mitt resultat på olika sätt. Olika urvalskriterier gjorde där årtal som inte ingick inom den angivna ramen, kunde exkluderas, men samtidigt kunde artiklar

som kom från andra länder inkluderas trots att en frågeställning inkluderade socialtjänsten. De utländska artiklarna användes för att ge en förståelse hur andra länder arbetar med HRV och hur socialtjänsten kan använda sig utav detta. Vidare kunde de utländska artiklarna ge en bättre förståelse över hur synen på HRV i andra länder, kan stå i kontrast till synen på hedersvåldet i Sverige. Andra urvalskriterier har varit att de vetenskapliga artiklar som inkluderas i uppsatsen har kvalitetsgranskats enligt granskningsmallar från SBU, som mäter innehållets tillförlitlighet i en artikel utifrån olika kriterier. De databaser som har använt i litteraturstudien är Psycinfo, Sociological abstracts och SwePub. Dessa databaser har hjälpt mig att hitta samtliga vetenskapliga artiklar i detta arbete, där jag har kunnat göra avgränsningar för att hitta relevant material till mitt syfte. Att göra en litteraturstudie har varit tufft, då jag inte har haft någon erfarenhet med arbetsmetoden som man använder sig av. Därför har jag tagit god tid på mig med arbetet för att få en god förståelse över området. De begränsningar som uppstod i det insamlade materialets bredd resulterade i att resultaten främst belyser den svenska kontexten och de stereotypiska grupperna som utsätts för HRV. Detta understryker behovet av fortsatt framtida forskning kring HRV, där man försöker nå andra populationer än det typiska våldsoffret.

Studiens begränsningar består av en majoritet svenska forskningsartiklar som hade fokus på de stereotypiska offer, där det fanns en avsaknad för att lyfta fram dessa individer. Valet av artiklar baserades på diverse avgränsningar som var relevanta för att hitta lämpliga artiklar för litteraturstudiens syfte. För framtida forskare, bör de prioritera longitudinella studier där man undersöker de långsiktiga effekter som olika insatser har. Vidare kan forskare även undersöka de icke-stereotypiska grupper som kan utsättas för HRV, då det är en viktig grupp att belysa.

6.2 Resultatdiskussion

Syftet med litteraturstudien har varit att undersöka den påverkan som HRV har på individen, samt att identifiera vilka effektiva stödinsatser som socialtjänsten kan arbeta med för att motverka våldet. Frågeställningarna fokuserade på hur individer som blir utsatta för HRV beskriver vilken påverkan som våldet har på individen, samt de insatser som har hjälpt individen. Resultatet visar på att HRV är ett komplext fenomen, som oftast består av starka patriarkala strukturer som utövar olika former av våld mot den våldsutsatta. Det framkommer att det finns insatser som är effektiva i arbetet med HRV men samtidigt belyser resultatet att insatserna kan vara otillräckliga för att bryta våldcykeln.

På en individnivå så utmärker sig HRV i form av en miljö där man känner skam, rädsla, oro, skuld och begränsad autonomi. Här är kontroll och övervakning en gemensam faktor, som kan utövas med dolda symboliska former som inte är fysiska, utan det kan vara psykiskt våld mot individen, där denne känner en press baserat på sin könsroll där kravet på kvinnors kyskhet är centralt för kollektivets heder. Kvinnor som utsätts för våldet, beskriver att de har en ambivalent relation till sin familj, där det kan finnas kärlek till familjen eller vissa familjemedlemmar. Detta står i kontrast till den ständiga oron som finns över individen över de konsekvenser som den skulle få om den bröt mot hedersnormerna. Däremot är det inte endast kvinnor som utsätts för våldet, utan det kan även vara pojkar eller de som inte anses vara de stereotypiska offer, vilket leder till i vissa fall att de osynliggörs och inte får den hjälp som de behöver. Dessa uppgifter som kommer från de våldsutsatta, stämmer överens med offentliga dokument som lägger vikt på kollektivets roll i upprätthållandet av hedersnormer (BRÅ 2019). Studien fördjupar sig genom

att visa hur migrationsprocesser kan gå till där en ökad risk för utanförskap och att hedersnormerna förstärks när de kommer till ett nytt land, som inte delar kollektivets syn på heder (Akpınar 2003 & Ouis 2021).

Utifrån ett socialkonstruktivistisk perspektiv kan hedersnormer framtändas som sociala konstruktioner som tillskrivs av sociala interaktioner inom ett kollektiv, vilket ger en förklaring till varför våldsutsatta väljer att stanna kvar i den destruktiva miljön. Detta på grund av att hedersnormerna blir en del av den verklighet som den våldsutsatta ser, och kan ha svårt för att ifrågasätta normerna. Utifrån ett intersektionellt perspektiv menar (Mattsson 2021) att det kompletterar detta genom att kasta ljus på hur etnicitet, kön och klass samverkar med varandra och leder till olika utsattheter. Det är oftast kvinnor som är värst drabbade av HRV, där de har ett starkt krav på kyskhet men pojkar kan också utsättas för våldet, där denne riskerar att falla mellan stolarna. Utifrån erkännandeteorin beskrivs de långvariga konsekvenserna som bristen på erkännande har i primärrelationer, solidaritet och rätt kan leda till moralisk skada, depression och ångest som kan kvarstå även ifall den våldsutsatta har tagit sig loss från familjen. Resultatet visar på att i detta fall behövs det insatser som inte bara skyddar människan fysiskt, utan den behöver psykisk hjälp där den våldsutsatta kan få tillbaka sin identitet och sin självuppskattning (Honneth 2003).

På myndighetsnivå belyses både systematiska brister och framgångar. Ett framgångsexempel på en stödinsats som fungerar är skyddat boende, som kombineras med ekonomiskt bistånd, mentorer som har liknande erfarenheter som den våldsutsatta, riskbedömningar, individens rätt till självbestämmande och familjeterapi där man ifrågasätter hedersnormer utan att någon individ hamnar i skuld. Internationella exempel på detta är de regionala protokoll som finns i Spanien som är strukturerade, har god samverkan, erbjuder proaktiva insatser har visats vara effektiva i arbetet med HRV, där man har offret i centrum (Villacampa 2025). Resultatet stämmer överens med rekommendationer från både NCH (2025) och SOU (2025) om bättre samordning mellan myndigheter i fall som berör HRV, skärpt lagstiftning mot våldsutövare som även ger utökad skydd till de våldsutsatta. Däremot poängterar Villacampa (2025) i sin studie att implementering från myndighet att hjälpa våldsutsatta, påverkas av stereotypiska föreställningar, resursbrister och kunskapsbrist. Angående kunskapsbrist och rädsla, uttrycker skolpersonal att de i vissa fall undviker att anmäla om de misstänker eller vet att ett barn far illa till följd av HRV, även om de är skyldiga till att anmäla det. Detta på grund av att man känner en rädsla över de konsekvenser som barnet kan få, om man gör en orosanmälan (Högdin et al. 2025). Vidare erbjuds skyddat boende till våldsutsatta i akuta fall, där konsekvensen av detta kan bli negativ då individen blir socialt isolerad. Socialtjänsten måste motarbeta detta genom att erbjuda ett socialt nätverk till den våldsutsatta, för annars så kan den gå tillbaka till kollektiv som utövar våldet, då det kan vara det enda sociala umgänge som den har. Arbetet med HRV går åt rätt riktning där lagstiftningen stärks för att skydda brottsoffer, däremot kvarstår det utökade alternativ som är effektiva för att motverka HRV där även offer som inte är dem stereotypiska riskerar att förbises.

Resultaten har olika praktiska implikationer för socialtjänsten och de myndigheter som de samarbetar med. För att kunna göra arbetet med HRV mer effektivt, borde det ställas krav på utbildning om ämnet med ett intersektionellt fokus, erkännandeteoretiskt fokus, socialkonstruktivistiskt fokus, regionala protokoll för att arbeta

med våldet, samt att man utökar samverkan mellan socialtjänsten, polisen, sjukvården och skolan. De som beviljas skyddat boende, bör ingå i ett mentorprogram där man är i samtal med andra som har utsatts för HRV där socialtjänsten bör hjälpa till offret att etablera ett långsiktigt socialt nätverk, då detta har visats vara effektivt i att hjälpa individer som har utsatts för HRV. Vidare borde socialtjänsten arbeta för att stå emot de stereotypiska bilder av offer, så att de kan få den hjälp som de behöver (Baianstovu & Strid 2024).

Avslutningsvis visar studiet på att HRV är ett mångfacetterat fenomen av en komplex karaktär. I arbetet mot våldet har socialtjänsten olika verktyg till att förebygga våldet, där det gärna får ske en ökad kunskap kring området där man har förståelse för hur olika faktorer kan påverka individer som utsätter och utsätts för hedersvåld. Genom att se hedersnormer som en social konstruktion som kan omförhandlas, finns det hopp om förändring för individen, men det gäller då att skydds nätverket erbjuder proaktiv hjälp med effektiva strategier. Resultatet i litteraturstudien bidrar med att fylla kunskapsluckor inom området, där effektiva insatser för de som utsätts för hedersvåld har identifierats, samt att de som arbetar med individer som utsätts för HRV kan använda materialet för att förebygga HRV, med förhoppning om att individer en dag ska kunna vara fria från hedersrelaterat våld och förtryck.

7. Referenser

- Akpinar, A. (2003) The honour/shame complex revisited: Violence against women in the migration context. *Women's Studies International Forum*, 26(5), s. 425-442.
- Al Gharaibeh, F. (2016). Debating the role of custom, religion and law in 'honour' crimes: implications for social work. *Ethics & Social Welfare*, 10(2), s. 122-139.
- Alizadeh, V., Hylander, I., & Törnkvist, L. (2011). Counselling teenage girls on problems related to the 'protection of family honour' from the perspective of school nurses and counsellors. *Health & Social Care in the Community*, 19(5), s. 476-484.
- Baianstovu, R & Strid, S. (2024) Complexities facing social work: Honor-based violence as lived reality and stereotype. *Journal of Social Work*, 24(4), s. 552-570.
- Bergman, A & Olsson, H. (2022). From silence to recognition: Swedish social services and the handling of honor-based violence. *European journal of social work*, 25(2), s. 198-209.
- Björktomta, S. (2019). Honor-Based Violence in Sweden – Norms of Honor and Chastity. *Journal of Family Violence*, 34(5), s. 449-459.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative research in psychology*, 3(2), s. 77-101.
- Brottsförebyggande rådet (2019). *Tystnadskulturer* <https://bra.se/rapporter/arkiv/2019-10-01-tystnadskulturer> [2025-04-14]

Brottsförebyggande rådet (2025). *Kartläggning av tre våldstyper*.
<https://bra.se/kunskapsstod/metodstod-och-verktyg/kartlaggning-av-tre-valdstyper>
[2026-01-04]

Burr, V. (2025). *Social constructionism*. 4:e uppl. Routledge. [2026-02-20]

Christianson, M., Teiler, Å., & Eriksson, C. (2021) "A woman's honor tumbles down on all of us in the family, but a man's honor is only his": young women's experiences of patriarchal chastity norms. *International Journal of Qualitative Studies on Health and Well-being*, 16(1).

Eriksson, H., Helmersson, S., & Högdin, S. (2025). Young people in honour-based contexts: negotiations and reasoning on the obligation to report concern among school staff in Sweden. *Nordic Social Work Research*, 15(1), s. 58-69

Ferrer-wreder, L & Sedem, M. (2015). Fear of the Loss of Honor: Implications of Honor-Based Violence for the Development of Youth and Their Families. *Child & Youth Care Forum*, 44(2), s. 225-237.

Forsberg, C & Wengström, Y (2017). *Att göra systematiska litteraturstudier, värdering, analys och presentation av omvårdnadsforskning*. Stockholm: Natur & Kultur

Ghazinour, M & Wikstrom, E. (2010). Swedish experience of sheltered housing and conflicting theories in use with special regards to honour related violence (HRV). *European Journal of Social Work*, 13(2), s. 245-259.

Gruber, S. (2011). Nationella föreställningar och gränser i skolans insatser mot «hedersrelaterat» våld. *Nordic Studies in Education*, 31(3), s. 149-164.

Grutzky, E. & Åberg, L. (2014). *Heder och samvete : en bok om hederskultur i Sverige*. 1:a uppl. Fri Tanke Förlag.

Honneth, A. (2003). *Erkännande : praktisk-filosofiska studier*. Bokförlaget Daidalos.

Inspektionen för vård om omsorg (2024). *Tillsyn av socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck – Slutredovisning av regeringsuppdrag*.
<https://www.ivo.se/globalassets/dokument/publikationer/rapporter/rapporter-2024/ivo-slutrapport-regeringsuppdrag-mans-vald-mot-kvinnor--a2021-01714.pdf>
[2026-01-04]

Jämställdhetsmyndigheten (2025). *Fördjupad uppföljning av arbetet med att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor*. <https://jamstalldhetsmyndigheten.se/media/d5vbe2eo/rapport-2025-21-f%C3%B6rdjupad-uppf%C3%B6ljning.pdf> [2026-01-04]

Linell, H. (2017). The characteristics and extent of child abuse: findings from a study of the Swedish Social Services child protection. *European Journal of Social Work*, 20(2), s. 231-241.

- Länsstyrelsen i Stockholms län (2006). *Insatser mot hedersrelaterat våld - En utvärdering av projekten 2005*. <https://www.lansstyrelsen.se/download/18.1b1d393819324610c37493bd/1732517180857/Insatser%20mot%20hedersrelaterat%20v%C3%A5ld.pdf> [2026-01-04]
- Länsstyrelsen Östergötland (2025). *Omvärldsanalys - Trender, analyser och bedömningar gällande utvecklingen på området hedersrelaterat våld och förtryck*. <https://www.lansstyrelsen.se/download/18.1dda0708198e5f6fa81fc2c/1756362295585/omvarldsanalys-hrv-2025.pdf> [2026-01-04]
- Mattsson, Tina (2021). *Intersektionalitet i socialt arbete: teori, reflektion och praxis*. Andra upplagan Malmö: Gleerups Utbildning [2026-01-04]
- Nationellt centrum för kvinnofrid (2010). *Hedersrelaterat våld och förtryck – en kunskaps- och forskningsöversikt*. <https://www.uu.se/download/18.719e0b6018d874d37f1108d6/1707743888467/nck-rapport-hedersrelaterat-vald-och-fortryck-2010-1.pdf> [2026-01-04]
- Nationellt centrum för kvinnofrid (2025). *Hedersrelaterat våld och förtryck*. <https://www.uu.se/centrum/nck/kunskapsbank-om-vald/fakta-och-forskning-om-vald/hedersrelaterat-vald-och-fortryck> [2026-01-04]
- Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck (2022). *Fadime gjorde skillnad*. <https://www.hedersfortryck.se/aktuellt/fadime-gjorde-skillnad/> [2025-04-27]
- Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck (2024). *Nationell lagstiftning och internationella överenskommelser*. <https://www.hedersfortryck.se/hedersrelaterat-vald-och-fortryck/nationell-lagstiftning-och-internationella-overenskommelser/> [2025-04-04]
- Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck (2024). *Vad är hedersrelaterat våld och förtryck?* <https://www.hedersfortryck.se/hedersrelaterat-vald-och-fortryck/vad-ar-hedersrelaterat-vald-och-fortryck/> [2025-04-04]
- Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck (2025). *Könsstämpning i Sverige – förekomst och metodutmaningar*. <https://www.hedersfortryck.se/aktuellt/konsstympning-i-sverige-forekomst-och-metodutmaningar/> [2026-01-04]
- Norberg, K & Törnsén, M. (2013). In the name of honor: Swedish school leaders' experiences of honor-related dilemmas. *Journal of Educational Administration*, 51(6), s. 855-867.
- Olsson, H (2024) Voices of Women Exposed to Honour-Based Violence: On Vulnerability, Needs and Support from Social Services. *British Journal of Social Work*, 54(6), s. 2623-2641.
- Ouis, P. (2021). Hedersrelaterade familjekonflikter: Konsekvenser av förändrade normer i migrationsprocessen. *Fokus på familjen*, 49(3), s. 213–236.

- Polisen (2025). *Hedersrelaterade brott*. https://polisen.se/siteassets/dokument/till-synsrapporter/2025_3-rapport---hedersrelaterade-brott.pdf [2026-01-04]
- Regeringskansliet (2025). *Informationskampanjer ska ge bättre kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck*. <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2025/12/informationskampanjer-ska-ge-battre-kunskap-om-hedersrelaterat-vald-och-fortryck/> [2026-01-04]
- Schlytter, A., & Rexvid, D. (2016). *Mäns heder : att vara både offer och förövare*. Studentlitteratur AB.
- Sirman, N. (1993). Social/cultural anthropology -- The Seed and the Soil: Gender and cosmology in Turkish Village Society (Comparative Studies on Muslim Societies, 11) by Carol Delaney. *American Anthropologist*, 95(2), s. 508
- Socialstyrelsen (2019). *Våld i nära relationer*. <https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/vald-och-brott/vald-i-nara-relationer/> [2026-01-04]
- Socialstyrelsen (2020). *Hedersrelaterat våld och förtryck*. <https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/vald-och-brott/hedersrelaterat-vald-och-fortryck/> [2025-04-04]
- Socialstyrelsen (2025). *Ingen våldsutsatt ska missas i vård, tandvård och socialtjänst. Vi fortsätter att stärka systemet!* <https://www.socialstyrelsen.se/aktuellt/ingen-valdsutsatt-ska-missas-i-var-d-tandvard-och-socialtjanst.-vi-fortsatter-starka-systemet/> [2026-01-04]
- Socialstyrelsen (2025). *Öppna jämförelser 2025 – Våld i nära relationer*. <https://www.socialstyrelsen.se/publikationer/oppna-jamforelser-2025--vald-i-nara-relationer-2025-9-9736> [2026-01-04]
- Statens offentliga utredningar (2025). *Stärkt lagstiftning mot hedersrelaterat våld och förtryck*. <https://www.regeringen.se/contentassets/8f7226cc1b77445199f1b22c88434e15/starkt-lagstiftning-mot-hedersrelaterat-vald-och-fortryck-sou-202559.pdf> [2026-01-04]
- Transkulturellt Centrum (2012). *Hedersrelaterat våld och förtryck - Ett studiehäfte för dig som arbetar inom hälso- och sjukvården*. https://www.transkulturellt-centrum.se/4ab1dd/globalassets/verksamheter/transkulturellt-centrum/kunskapsstod/publicerat-av-centret/studiehafte_hrv_v2-1.pdf [2026-01-04]
- Trus, H. (2025). Shahida mördades – pappan och brodern döms. *Expressen*, 2 april. <https://www.expressen.se/nyheter/krim/pappa-och-storebroder-misstanks--ha-hedersmordat-shahida-22/> [2025-04-04]
- UNWOMEN Sverige (2023). *Fadimedagen*. <https://www.unwomen.se/fadimedagen/> [2026-01-04].
- Villacampa, C. (2025). Approaching Forced Marriage as Family Violence: good Practices from a South-Western European Region. *Marriage & Family Review*, 61(3), s. 251-281.